

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DROGOVÁ KRIMINALITA A JEJÍ PŘÍČINY
V ČESKÉ REPUBLICE A STŘEDOČESKÉM KRAJI**

Autor práce: Lenka Staňková

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D,
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

STAŇKOVÁ, L. *Drogová kriminalita a její příčiny v České republice a Středočeském kraji: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 60 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: nelegální drogy, kriminalita, prevence, právní úprava

Bakalářská práce se soustředí na oblast drogové problematiky a její příčiny. Formuluje základní pojmy, které se vážou k této problematice, jako je např. pojem droga, kriminalita, základní členění drog atd. Zabývá se historií drogové problematiky, členěním a charakteristikou nelegálních drog, způsoby, jak bojovat proti tomuto škodlivému jevu. Práce je zaměřena na Českou republiku a Středočeský kraj, kde na základě studia odborné literatury a analýzy statistik kriminality zjistíme, zda je drogová kriminalita ve Středočeském kraji v poměru k počtu obyvatelstva rozdílná oproti celé České republice, a pokud ano, tak proč. Práce je doplněná dotazníkovým šetřením, který zkoumá, jaké zkušenosti mají studenti středních škol ve Středočeském kraji s nelegálními drogami, a na základě těchto informací jsou zjištěny příčiny a navržena odpovídající preventivní opatření.

ABSTRACT

STANKOVA, L. *Drug criminality and its causes in the Czech Republic and Central Bohemia Region: Bachelor work*. Ceske Budejovice: The University of European and Regional Studies, o. p. s., 2014. 60 s. The leader of bachelor work: doc. JUDr. Roman Svatos, Ph.D.

Key words: illegal drugs, criminality, prevention, legal modification

The bachelor work focuses on the area of drug problems and their causes. It formulates the basic terms associated with these problems, for instance the term drug, criminality, basic classification of drugs etc. It deals with history of drug problems, classification and characteristic of illegal drugs, methods which help to fight against harmful effects. The work is concentrated on the Czech Republic and Central Bohemia Region. On the basis of technical literature exploration and analysis of crime statistics we will find out if the drug criminality in the Central Bohemia Region is different in proportion to the population in compared with the whole Czech Republic, and if yes so why. The work is supplemented questionnaire investigation exploring the level of secondary student experiences in the Central Bohemia Region with illegal drugs. On the basis of this information are found out the causes and there is suggested appropriate preventive provision.

Obsah

Úvod	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce.....	9
2 Formulace základních pojmů	10
2.1 Rozdělení drog na „měkké“ a „tvrdé“	11
2.2 Charakteristika drogové závislosti.....	14
2.3 Protidrogová prevence a její členění.....	15
2.3.1 Primární prevence	15
2.3.2 Sekundární prevence	15
2.3.3 Terciární prevence.....	15
3 Historie drogové problematiky.....	16
3.1 Období 17. - 19. století	16
3.2 Drogová scéna v Československu 1945 - 1989.....	17
3.3 Česká drogová scéna v 90. letech.....	18
4 Druhy a charakteristika nelegálních drog.....	19
4.1 Halucinogeny.....	19
4.1.1 Houby	20
4.1.2 Durman.....	20
4.1.3 Ketamin	21
4.1.4 LSD	22
4.1.5 Meskalin	23
4.2 Opiáty	23
4.2.1 Heroin.....	24
4.2.2 Kodein	25
4.2.3 Morfin.....	25
4.2.4 Opium.....	25

4.3	Stimulanty.....	26
4.3.1	Amfetaminy.....	26
4.3.2	Crack	26
4.3.3	Extáze	27
4.3.4	Kokain	28
4.3.5	Pervitin	28
4.4	Konopné drogy	30
4.4.1	Marihuana.....	30
4.4.2	Hašiš	31
5	Boj proti drogové kriminalitě-právní úprava	31
5.1	Trestní zákoník	31
5.1.1	Vymezení pojmu skutková podstata trestného činu.....	31
5.1.2	Právní rozbor	34
6	Analýza dat obsažených ve statistikách kriminality	37
7	Výzkum	41
7.1	Cíl a metoda dotazníkového šetření.....	41
7.2	Vyhodnocení dotazníku	42
8	Navrhovaná opatření	49
	Závěr.....	51
	Seznam příloh.....	56
	Seznam tabulek a grafů	56
	Přílohy	58

Úvod

Kriminalita související s drogami je stále aktuální téma, proti které společnost neustále bojuje. Drogy, ať už chceme nebo ne, obklopují a ohrožují nejen jedince, kteří drogy užívají, ale i celou naši společnost. Na sklonku 19. století je zaznamenáno kromě kladných výsledků komunikace mezi lidmi a státy také šíření nových drog. Důvodem byl rozmach přírodních i technických věd, zejména dopravy a spojů, který pomohl překonat vzdálenosti mezi jednotlivými kontinenty. Z důvodů toho, že je tato problematika velmi rozsáhlá, vybrala jsem jen některé kapitoly, kterými se budu ve své bakalářské práci zabývat.

Drogy mají historické základy. Pokud se budeme tomuto tématu věnovat podrobněji, objevíme plno souvislostí, které mají vazbu mezi dnešní dobou a dávnou minulostí. V dnešní době jsou drogy na denním pořádku, ale řeší se stále něco, co už tady v minulosti bylo. Dnešní doba je neskutečně poznamenaná prudkým vývojem naší společnosti. Ať už se jedná o oblast techniky, jiný styl života, problémy související s životním prostředím. Drogy jsou hlavním příčinou společensky negativních jevů, mezi něž patří jevy politické, ekonomické, sociální, ale především zdravotní, které mají výrazný dopad na naši společnost.

Užívání drog je celospolečenský problém. Výroba a prodej nelegálních drog s sebou přináší obrovské zisky. Téměř denně v tisku zaznamenáváme zprávy související s drogovou tematikou.

Největší nebezpečí spatřují v drogách rodiče malých dětí, kteří drogy vnímají jako velmi závažný problém. Mladí lidé jsou si jisti tím, že o drogách vědí vše. Chtějí drogu pouze zkusit, cítí zvědavost. Zde by měla být pevná klapka, kdy člověk pouze drogu zkusí a tím pro něj svět drog končí. Každý z nás by se nad tou problematikou měl zamyslet sám. Zvážit klady, zápory a vyhodnotit, zda mu užívání drog přináší něco dobrého. Kolem nás je plno propagačního materiálu, které pomohou člověku si o tomto problému udělat vlastní názor.

Hlavním cílem bakalářské práce je na základě studia odborné literatury a analýzy statistik kriminality se pokusit zjistit, zda je drogová kriminalita ve Středočeském kraji v poměru k počtu obyvatelstva rozdílná oproti celé České republice a pokud ano, tak proč. Dalším cílem je na základě výzkumu provedeného dotazníkovým šetřením na středních školách ve Středočeském kraji, získat informací o zkušenostech studentů s drogami, a analýzou těchto informací se pokusit zjistit příčiny zneužívání nelegálních drog mezi studenty středních škol a navrhnout odpovídající preventivní opatření.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Práce si klade za cíl analyzovat kriminalitu týkající se návykových látek a její příčiny. Drogovou kriminalitou se ve svých knihách zabývá několik významných autorů, mezi které patří např.: Černík, Novotný, Svatoš, Zapletal. Práce se zaměří na Českou republiku a Středočeský kraj. Budou zde specifikovány základní pojmy, které se vážou k této problematice, druhy a charakteristika nelegálních drog, práce se dále zaměří i na historii této problematiky a na způsoby, jak Česká republika s tímto škodlivým jevem bojuje.

Bakalářská práce je rozdělena do osmi hlavních kapitol, z nichž poslední tři kapitoly se týkají spíše praktického hlediska. První část bakalářské práce je zaměřena na teorii, na přiblížení základních pojmů, vztahující se k této problematice. Podíváme se do historie drogové problematiky, kde bude charakterizované 17.-19. století, doba Československa od roku 1945 do roku 1989 a období České drogové scény v 90. letech. Představeny budou také druhy nelegálních drog a způsoby, jak Česká republika proti drogové kriminalitě bojuje. Zaměříme se na skutkovou podstatu jednotlivých drogových trestných činů. Především v teoretické části bude využita odborná literatura, odborné články z časopisů, informace ze spolehlivých internetových stránek. Bakalářskou práci obohatí informace od zkušených policistů, které byly získány po dobu praxe přímo u Policie České republiky v Příbrami.

Praktická část má zjistit, zda je drogová kriminalita ve Středočeském kraji v poměru k počtu obyvatelstva rozdílná oproti celé České republice a pokud ano, tak proč. Tato část čerpá ze zpráv Národní protidrogové centrály a ze statistik, které jsou volně dostupné veřejnosti na webových stránkách Policie České republiky.

Dalším cílem je na základě výzkumu provedeného technikou dotazníkového šetření na vybraných středních školách ve Středočeském kraji získat informaci o zkušenostech studentů s drogami a analýzou těchto informací se pokusit zjistit příčiny zneužívání nelegálních drog mezi studenty středních škol a navrhnout odpovídající preventivní opatření. Dotazník bude obsahovat předem promyšlené jasně dané otázky. Otázky v dotazníku budou jak otevřené, i uzavřené. Dotazník bude rozeslán na vybrané střední školy ve Středočeském kraji.

2 Formulace základních pojmů

Abstinenční syndrom se projevuje po přerušení užívání látky nebo při jejím omezování. Mezi příznaky odvykacího syndromu patří např. pocení, třes celého těla, zvýšená teplota, změny chování (deprese, podrážděnost, sklony k sebevraždě), omezená chuť k jídlu.¹

Abúzus vyjadřuje užívání drog. Spojuje se s duševními poruchami, depresemi či úzkostmi.

Detoxifikace je proces, kdy se uživatel zotavuje z vlivu účinků drogy. Detoxifikační centrum pohlcuje nepříjemné příznaky, které nastávají po přerušení užívání drogy.²

Droga je přírodní nebo syntetická látka, která ovlivňuje chování a vnímání člověka a většinou vede k závislosti.³ Světové zdravotnické organizace považuje za drogu jakoukoli látku, která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí⁴

„Droga byla odjakživa nejhorším prostředkem k ohlupování lidí. Lidé pod jejím vlivem nejsou schopni pochopit, že patří k obětem společenského vývoje.“⁵

„Kriminalita je souhrn trestných činů spáchaných na určitém území za určité období. Kriminalitou neboli zločinností rozumíme:

- *sociálně patologický jev (nejobecnější pojetí)*
- *jednání posuzované jako trestné činy (legální neboli juristické pojetí)*
- *jednání odchylné, deviantní (sociologické pojetí)⁶*

Narkoman je člověk, kterému droga způsobuje tělesné, společenské, ale i psychické problémy. Mnoho lidí místo termínu narkoman používá raději výraz závislý, problémový nebo dlouhodobý uživatel.⁷

Narkomanie znamená, že uživatel se posunul do takového stadia, že drogy mají na jeho organismus škodlivé účinky. Tento pojem má velmi negativní vliv na společnost, proto odborníci používají raději termín závislost.⁸

¹ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti I : mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha, 2003. s. 144.

² SHAPIRO, H. *Drog : obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha, 2006. s. 340.

³ PRESL, J. *Drogová závislost. Může být ohroženo i Vaše dítě?* Praha, 1994. s. 9.

⁴ ŠTÁBLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita*. Praha, 1995. s. 6.

⁵ CHRISTIANE F. *My děti ze stanice ZOO*. 3. vyd. Ostrava: OLDAG, 1995. s.75.

⁶ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice, 2009. s. 15.

⁷ SHAPIRO, H. *Drogy: obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha, 2006. s. 342.

Prekurzor je prvotní surovinou, která může být v jakémkoli stavu a používá se při výrobě finální drogy.⁹

Tolerance je způsobilost organismu snášet některé látky. Tato způsobilost se postupně zvyšuje, proto je třeba dávky užívané látky neustále navyšovat. Tento stav může nastat i při dlouhodobějším užívání některých léčiv. Příkladem jsou opiáty, kdy závislý člověk bere mnohdy takovou dávku, která přesahuje smrtelnou dávku pro člověka nezávislého.¹⁰

Úzus znamená upotřebení drogy jako léku podle instrukcí lékaře.

2.1 Rozdělení drog na „měkké“ a „tvrdé“¹¹

„Asi nejznámější dělení na drogy tvrdé a měkké se vztahuje k riziku, které se pojí s jejich užíváním. Někdy se také mluví o drogách s akceptovatelným rizikem a drogách, u kterých je riziko spojené s jejich užíváním příliš velké, tedy neakceptovatelné. Zjednodušeně lze říci, že čím je droga „tvrdší“, tím větší poškození je schopna vyvolat.“¹²

Při jednorázovém užití mohou být některé drogy velmi nebezpečné. Mezi tyto drogy můžeme zařadit např. LSD nebo lysohlávky, u kterých jednorázové užití vyvolává vážnou duševní poruchu. U heroinu, morfinu, durmanu, toluenu a některých dalších látek může snadno dojít k smrtelnému předávkování již při prvním užití drogy.

Tímto rizikem je zatížen i alkohol, i když pravděpodobnost je mnohem menší, protože vysoká dávka alkoholu vyvolá silnou nevolnost. U alkoholu je rizikové to, že poškozuje nervový systém. Abstinenční syndrom závislosti na alkoholu může být smrtelný.

⁸ SHAPIRO, H. *Drogy: obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha, 2006. s. 340.

⁹ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 1. vyd. Praha, 2006. s.7-10.

¹⁰ GOODYER, P. *Drogy + teenager*. Přeložila KUNCOVÁ Romana. 1. vyd. Praha, 2001. s. 162.

¹¹ MINAŘÍK, J. *o-drogach.cz*. Informace o drogách. [on-line]. [cit. 2014-09-21]. Dostupný z WWW: <http://www.odrogach.cz/skola/uzivani-navykovych-latek/informace-o-drogach/rozdeleni-drog.html>

¹² MINAŘÍK, J. *o-drogach.cz*. Informace o drogách. [on-line]. [cit. 2014-09-21]. Dostupný z WWW: <http://www.odrogach.cz/skola/uzivani-navykovych-latek/informace-o-drogach/rozdeleni-drog.html>

Tab. 1: Rozdělení drog na tvrdé a měkké¹³

Míra rizika	"Tvrдост"	Zástupci
vysoká	tvrdé	toluen, heroin, morfin, durman, crack, LSD
vysoká až střední	tvrdé	lysohlávky, kokain, pervitin
střední	tvrdé	alkohol, ecstasy, efedrin, kodein
relativně malá	měkké	marihuana, hašiš, kokový čaj
prakticky bez rizika	měkké	káva, čaj

Tabák je jednou z nejvíce zneužívaných měkkých drog. Užívání tabáku je jednou z nejrozšířenějších druhů závislostí. Velmi lehká dostupnost tabáku vede k tomu, že kuřák začlení rituál kouření do běžné denní činnosti. Je obecně známo, že u kuřáků dochází k podstatně vyšší konzumaci alkoholu. Kouření způsobuje vážné zdravotní důsledky, které si kuřák mnohdy ani neuvědomuje – např. onemocnění srdce, cév a zhoubné nádory. V České republice na následky kouření zemře odhadem během dvou let 20.000 lidí. Nejkritičtější období pro rozvoj kuřáckých návyků se pohybuje kolem 11.-15. roku. Problém je, že tabákové výrobky jsou v dnešní době velmi dobře dostupné a přesto, že jejich ceny neustále rostou, není to pro kuřáky žádná překážka.¹⁴

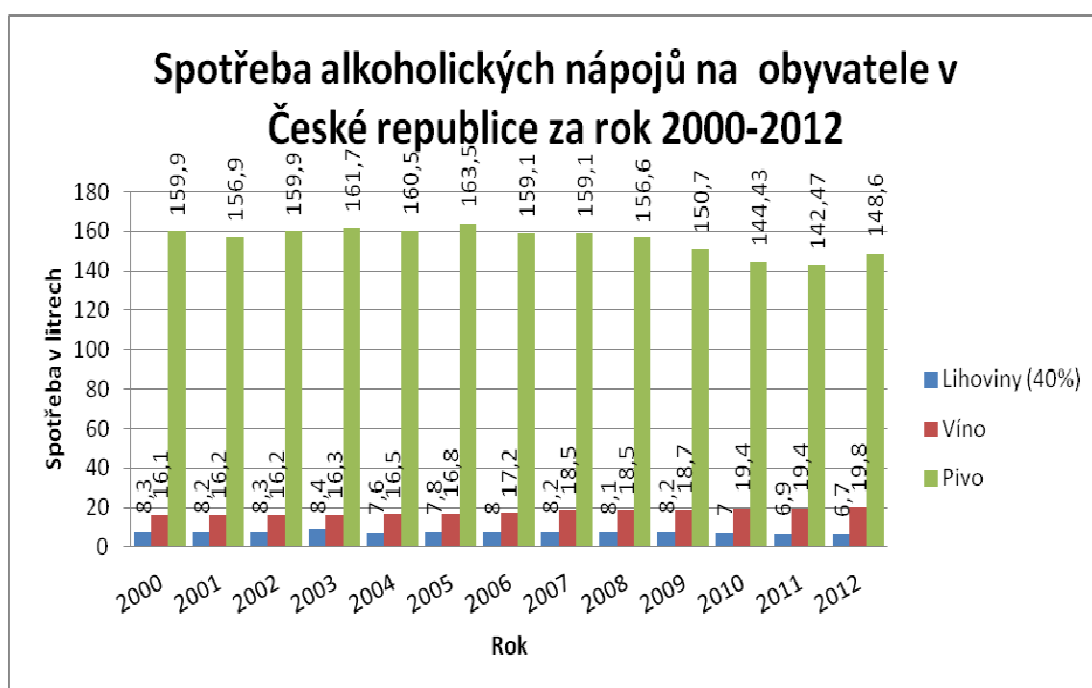
Mezi druhou nejvíce zneužívanou měkkou drogu patří alkohol. Pití alkoholu je součástí společenských příležitostí i rodinných zvyklostí. Proto je více tolerován než nealkoholové drogy. Alkohol přináší také zdravotní rizika, např. onemocnění jater, ledvin, krevního oběhu. Alkohol má podíl na sebevraždnosti. Má též podíl na rozvratu rodin, zanedbávání výchovy dětí, šíření prostituce. Děti, které žijí s rodiči, kteří pijí alkohol, jsou velmi často pacienti psychiatrie a většinou končí v dětských domovech a mají většinou ukončené jen základní vzdělání. Vývoj návyku na alkoholu lze pozorovat od fáze počáteční, tehdy jedinec zjistí, že mu pití přináší úlevu a začne pít pravidelně, potom přichází fáze varovná, kdy se jedinec bez alkoholu nemůže obejít, a poslední je fáze rozhodná, kdy jedinec ztrácí kontrolu a je

¹³ MINAŘÍK, J. *o-drogach.cz*. Informace o drogách. [on-line]. [cit. 2014-09-21]. Dostupný z WWW: <http://www.odrogach.cz/skola/uzivani-navykovych-latek/informace-o-drogach/rozdeleni-drog.html>

¹⁴ VACEK, J. *Závislost a my: Odborný časopis pro sociálně patologické jevy*. Ústí nad Labem, 2004. s. 19.

alkoholem ovládnut. Základními faktory vzniku alkoholismu jsou: osobnostní struktury postiženého, prostředí, společenské podmínky, droga a její dostupnost. Alkohol v krvi je jedním ze spouštěcích mechanismů pro páchaní trestných činů a je typickou příčinou kriminality. Česká republika je na předním místě ve spotřebě alkoholu v Evropě. Alkohol nepříznivě ovlivňuje metabolismus buněk nervové soustavy, jeho užívání přináší řadu zdravotních rizik psychiatrického i nepsychiatrického charakteru (např. onemocnění oběhu krevního, ledvin, jater). Má i značný podíl na počtu dokonaných sebevražd.¹⁵

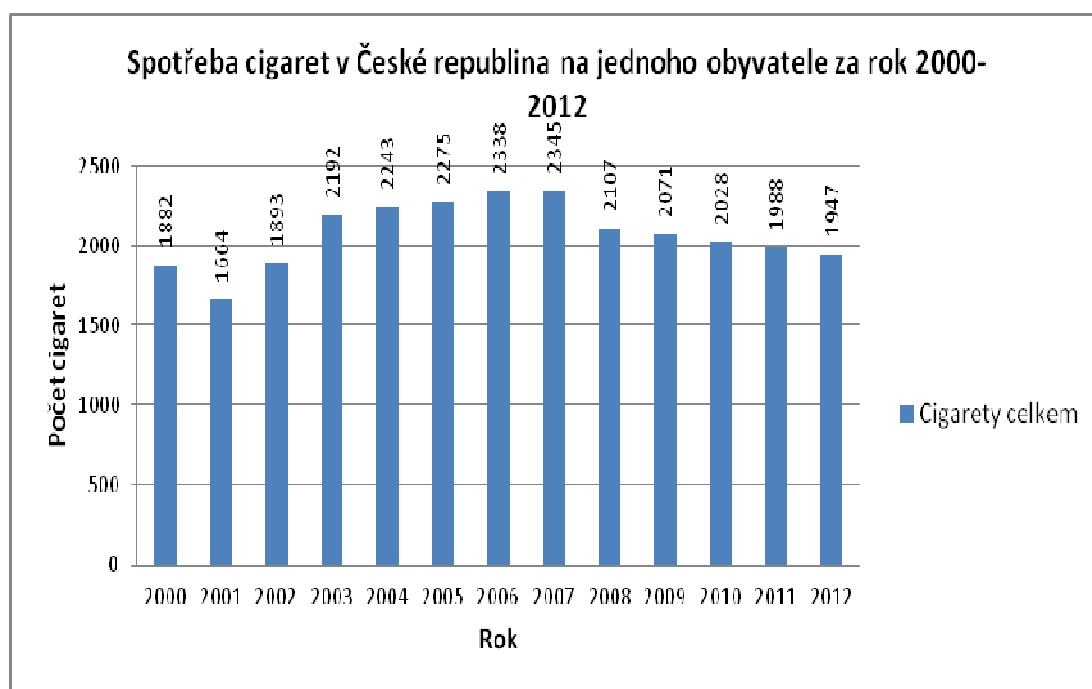
Graf č. 1: Spotřeba alkoholu na 1 obyvatele v České republice za rok 2000-2012¹⁶

¹⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha, 2008. s. 429.

¹⁶ *Czso.cz*. Spotřeba alkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele v České republice. [online]. [cit. 2014-09-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0303.pdf

Graf č. 2: Spotřeba cigaret na 1 obyvatele za rok 2000-2012¹⁷

2.2 Charakteristika drogové závislosti

Drogovou závislost lze specifikovat jako fyzickou a psychickou vazbu jedince na jednu či více drog, které jedinec užívá v pravidelně opakujících se intervalech, a droga má na jeho organismus špatný dopad.¹⁸

Rychlý a výrazný účinek na psychiku je společným znakem drog. U alkoholu vzniká závislost v 8-10%. Pokud se jedná o drogy, vzniká závislost u 80% populace v rozmezí několika týdnů, ale i měsíců. I v těchto případech prochází postižený stadii závislosti. Iniciální fáze zahrnuje první styk s drogou. Zde se vyvine tzv. tolerance na drogu, která postiženého nutí brát drogu znovu a navyšovat dávky. Z tohoto stadia se postižený přehoupne rázem do fáze závislosti, kde uživatel nekontrolovatelně užívá drogy a bez drogy si život v tu chvíli nedovede představit. V terminální fázi přichází degradace celé osobnosti.¹⁹

„Pusu jsem měla plnou slin. Polkla jsem je, ale hned tu byly znova, jakoby stoupaly vzhůru. Najednou zmizely a měla jsem naopak v puse sucho, až se mi lepil jazyk na patro. Snažila jsem se něčeho napít, ale nešlo to.

¹⁷ Czso.cz. Spotřeba alkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele v České republice. [online]. [cit. 2014-09-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0303.pdf

¹⁸MARHOUNOVÁ, J., NEŠPOR, K. *Alkoholici, feťáci a gambleři*. Praha, 1995. s. 56.

¹⁹NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha, 2008. s. 440.

Třásla jsem se zimou, ale za chvíli mi bylo tak horko, že jsem se úplně zpotila. Probudila jsem vedle Detlefa a řekla mu: Co se to se mnou děje? On se na mě podíval a odpověděl: ABSTÁK!"²⁰

2.3 Protidrogová prevence a její členění²¹

Prevenčí kriminality chápeme soubor aktivit mimotrestního charakteru. Cílem prevence je omezit růst kriminality nebo docílit jejího zmenšení.²² Protidrogová prevence se zabývá především prevencí související s návykovými látkami a jinými škodlivinami s cílem zamezit škodám, které tyto látky způsobují.²³

2.3.1 Primární prevence

Úkolem primární prevence je omezit poptávku po drogách. Hlavním cílem je zabránit, aby se jedinec s užíváním drog vůbec nesetkal. Primární prevence se přiklání k populaci, přispívá různými informacemi, návody a k vytvoření takového společenského klimatu, které není příznivé rozšiřování drog a pomáhá bezpečnému, bezdrogovému chování nejen jednotlivci, ale i celé skupině.

2.3.2 Sekundární prevence

Tato prevence je zaměřena na ty, kteří už jsou drogou zasaženi, jednoduše lze říci, že drogu „okusili“, nebo s ní přišli už do styku. Je důležité říci, že jedinci v této fázi droze nepropadli – nestali se závislími. Sekundární prevence spočívá v různých terapiích, poradenstvích s cílem zamezit vzniku závislosti.

2.3.3 Terciární prevence

Prevence se zabývá těmi, kteří drogám propadli a jsou závislí. Provozuje se např. výměna stříkaček, poradenství, léčebné pobyty ve specializovaných ústavech. Cílem této prevence je pomoci závislému s abstinováním a zařadit ho do běžného společenského života. Bohužel, tyto požadavky se velmi špatně plní, proto je úspěch, pokud se daří spolupracovat se závislým a snižovat dopady na jedince, ale i okolní svět.

²⁰ CHRISTIANE, F. *My děti ze stanice ZOO*. 3. vyd. Ostrava: OLDAG, 1995. s.98.

²¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha, 2008. s. 181-202.

²² NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha, 2008. s. 183.

²³ *Rect.muni.cz*. Protidrogová prevence [online]. [cit. 2014-09-14]. Dostupné z: <http://www.rect.muni.cz/drogy/POKUS/casti/prev.htm>

3 Historie drogové problematiky

Drogy provázejí lidstvo od nepaměti. V podstatě jde o to, jakou látku použijeme. Tato látka může být lékem, ale je možné, že se stane drogou. Lidé od pradávna využívali oba způsoby. Droga měla jasně definovanou úlohu. Třeba jihoameričtí indiáni žvýkali listy koky, aby překonali určitou etapu svého života. Čínští filosofové využívali opium k meditacím, halucinogeny měly význam při obřadních úkonech. Vědělo se, jak usměrnit jejich nadměrné užívání. Od počátku souvisí dějiny drog s dějinami člověka. Vlastnosti opia byly prvně známy už v neolitické době. Starou historii má také kokový keř a pryskyřice. Mezi nejučinnější lék patřilo v té době konopí a opium. Na sklonku 19. století začalo po celé Evropě, ale i Severní Americe rozšiřování drog. Jelikož rostl obchod a postupně se začal objevovat svět, začaly růst choutky po nových přivezených drogách. Už v 19. století, znal svět všechny druhy drog. Později byla narkotika vyráběna a nabízena jako léčiva.²⁴

3.1 Období 17. - 19. století²⁵

Od počátku 17. století Číňané používali opium při přípravě dortů na různé slavnosti a jako lék. Příchod tabáku vyvolal zájem o kouření opia. Tabák se dostal na scénu kolem 15. století a získal si popularitu mezi námořníky. Jelikož Číňané byli tabákem posedlí, vydal císař Tsung-chen roku 1644 na tabák zákaz. Tím si nepomohl, protože v tu chvíli se Číňané přeorientovali na opium. Tuto drogu brala ¼ obyvatel, proto se britská Východoindická společnost rozhodla pro lukrativní obchod. Nejvíce opia britští a američtí obchodníci pašovali přístavem do Číny. Teprve roku 1839 přijaly čínské úřady opatření, aby se nával nelegálního opia zastavil. Aby bylo zamezeno převozu drog, byl tento přístav uzavřen a rázem došlo ke konfliktu mezi Brity a Číňany. Vše vyvrcholilo v listopadu 1839, kdy vypukla tzv. první opiová válka. Britové požadovali náhradu za zničení opia, otevření přístavů a povolení obchodu. Britové brzy obsadili Hong-Kong tím, že postupně odstřelili přístav Kanton. Roku 1842 byla mezi oběma protivníky podepsána mankingská smlouva a tím skončila první opiová válka.

Druhá opiová válka nastala v roce 1856 po sporu s pašeráckou lodí, na níž visela britská vlajka. V roce 1858 Britové za pomoci Francouzů dobyli Kanton. Když čínská vláda ustoupila, byla podepsána další opiatřetí smlouva. Tím, že evropská mocnost chtěla proniknout do

²⁴ ŽÁRSKÝ I. *Zsodrypohorksa.cz*. Drogová problematika. [online]. [cit. 2014-09-18]. Dostupné z: <http://www.zsodrypohorksa.cz/drogy.pdf>

²⁵ *Policie.cz*. Drogový problém společnosti. [online]. [cit. 2014-09-28]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-historie.aspx>

Peking, rozbouřila se tzv. třetí opiová válka, která trvala od roku 1859 – 1860. Čína se pokusila zastavit postup britsko-francouzských jednotek na Peking, ale byla poražena.

Po porážce v opiových válkách byla mocná Říše zasažena rostoucím rozkladem. V Číně roku 1850 propuklo rozsáhlé tchajpchingské povstání, které kymácelo zemí 14 let. Porážka v opiových válkách ovlivnila myšlení mnoha generací Číňanů. Drogy se v čínské komunitě prosazovaly na každém kroku. Opiové dýmky si získaly velký úspěch. Dokonce rodiče je dětem dávali jen proto, aby sousedé a lidé v okolí viděli, že si ji mohou dovolit. Velké množství opia vedlo k velkému počtu sebevražd.

3.2 Drogová scéna v Československu 1945 - 1989²⁶

Poválečné roky v Československu byly i přes některé problémy jakýmsi budováním nového života. České země byly vůči drogám odolné, jednalo se spíše o problém Západu, který se nás ale netýkal. Profesor Vencovský sdělil roku 1959 na psychiatrickém kongresu v Jeseníkách, že ke konci první republiky bylo zaznamenáno 250 závislých na opiátech, ovšem po roce 1945 to byli jen tři. Z toho lze vyvodit, že aplikace našich zákonných opatření vedla k odstranění opiátové toxikomanie a že ta není pro Československo sociální ani zdravotní problém.

V padesátých letech se na drogové scéně objevila analgetika proti bolesti hlavy. Tato droga se stala součástí běžného života, byla levná a hlavně snadno dobře dostupná v lékárnách. Zájem o tyto léky byl u nás stejný jako třeba v Rakousku, Švýcarsku a Bavorsku.

V šedesátých letech bylo ve věznicích rozšířeno fetování drog. Vězni brali vše, co pozvedlo jejich duševní stav a dobrou náladu. Droga se stala obrovským trendem, získala několik pestrých slangových názvů. Fetování se stalo typické pro skupinky lidí a kombinace drogových míchanic byly neuvěřitelné. Personál ve věznicích začal být více pozorný, poté co se zjistilo pašování drog do věznic. Existují i informace o opatření drog pro vězně vězeňským personálem.

V sedmdesátých a osmdesátých letech byly zneužívány hlavně léky, proto se neustále hledaly nové varianty, které by uspokojily touhy toxikomanů. Netrvalo dlouho a vše se zpět vrátilo ke klasickým opiátům. V českém prostředí byl třeba morfin špatně dostupný a jeho

²⁶ *Policie.cz*. Drogy-celosvětový problém společnosti. [online]. [cit. 2014-09-28]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-historie.aspx>

přípravky vázány na lékařský předpis. Tohle vedlo ke kriminálním útokům. Docházelo často k vloupáním do lékáren a zdravotních zařízení. Mladé ošetřovatelky, ale i ošetřovatelé kradli opiáty v nemocnicích a pacientům aplikovali různé náhražky a ordinované opiáty požívali sami.

Tvrdotí a kvalitou drog se zvyšuje uzavřenost toxikomanů. Bylo běžné, že si jednotlivé skupiny mezi sebou půjčovaly chemické katalyzátory, když si jedna skupina chtěla uvařit např. dávku braunu. Drogový obchod se nevyskytoval, vyrobené drogy byly zdarma rozdělovány nebo vyměňovány za potřebné suroviny, sloužící k výrobě nových drog. Party se především soustřeďovaly na úpravu svého prostředí, používaly různé světelné efekty a rockovou hudbu s cílem dosáhnout větších prožitků při použití drogy. Jejich vkus byl ovlivněn typem hippies, punk, heavy metal.

Po roce 1973 bylo každý následující rok o 300-900 toxikomanů více. V roce 1989 bylo zaregistrováno 6814 toxikomanů – z toho 5033 v Čechách a 1781 na Slovensku. Počty evidovaných závislých osob se od 80. let neměnily, jednalo se o setrvalý stav. Je nutné podotknout, že evidence toxikomanů prováděné ve zdravotnictví se lišily od těch policejních. Veřejná bezpečnost uváděla v roce 1989 – 6814 toxikomanů a ve zdravotnictví jich bylo zaevidováno až 8271. Celkově byla většina evidovaných toxikomanů obyvateli větších měst.

3.3 Česká drogová scéna v 90. letech²⁷

Vývoj drogové scény v 90. letech byl pro mnohé velkou neznámou. Odborníci předpokládali, že k rozšíření nelegálního trhu s drogami a ke zvýšení spotřeby drog dojde v dalších letech, jelikož na to společnost není dostatečně zralá. V *Koncepci a programu protidrogové politiky* z roku 1993 byly interpretovány dva scénáře, které definovaly vývoj drogového problému v České republice v nejbližších pěti letech.

V prvním scénáři bylo předpokládáno, že se domácí drogová scéna rychle vyrovná se západní Evropou: „Spotřeba vzroste během pěti let na úroveň Německa či Nizozemí, počet evidovaných závislých a zneužívajících osob se zvýší o 400 i více %, tj. na 20 000, z toho 50% v hlavním městě. Na scénu proniknou zahraniční „tvrdé“ drogy (heroin, kokain) a mezinárodní organizovaný zločin.“²⁸ Obhájci tohoto scénáře jej ospravedlňovali tím, že volný obchod, pohyb osob a posun „severní balkánské trasy“ na naše území nás rychle vtáhnou do

²⁷ NOŽINA, M. Svět drog v Čechách. Praha, 1997. s. 223.

²⁸ NOŽINA, M. Svět drog v Čechách. Praha, 1997. s. 223.

západoevropských problémů a že společnost je živnou půdou pro zneužívání drog, ale i pro trestnou činnost, která s nimi souvisí.

Druhý scénář počítal s neobvyklým růstem: „*Počet evidovaných stoupne během pěti let o 50-100 %, na trhu budou převažovat drogy domácího původu, průnik z tranzitu nebude zásadní. Trestná činnost, zejména organizovaná, však poroste a dojde ke konkurenčním bojům mezi domácími a mezinárodními organizacemi. Česká republika se může stát nepříznivou pro rozvoj nezákonného trhu.*“²⁹ Důvody pro tento scénář jsou např. nesměnitelnost české měny, lpění na starých zvyklostech domácích spotřebitelů, odpor populace a skutečnost, že Česká republika obstojí v politických, ekonomických a sociálních změnách úspěšně a jevy společnosti se nemusejí naplno projevit.

V obou případech se počítalo s fenoménem narůstajícího výskytu AIDS v souvislosti s injekčním užíváním drog. V červnu 1994 odborníci na Mezinárodní radě pro alkohol a drogy tvrdili, že pro Českou republiku je typický druhý scénář. V průběhu několik let bylo stále zřetelnější, že dochází k opaku.

4 Druhy a charakteristika nelegálních drog

4.1 Halucinogeny

*„Přírodní halucinogeny se od pravěku spojovaly s náboženskými rituály vyspělejších i primitivních kultur. Zájem o tyto rituály a úvahy o jejich přínosu pro člověka 20. století oživila řada významných spisovatelů, např. Aldous Huxley a Carlos Castaneda.“*³⁰

V této skupině nalezneme drogy, které mění vnímání okolního světa i vnitřních prožitků. Doprovází je halucinace nebo fantazie. Tyto drogy mají největší podíl účinků, které vedou k prožitkům a snaží se odvést pozornost od reálného světa.³¹

Způsobují deformaci reality, která je provázána některým ze smyslových orgánů (zrak, čich a hmat). Halucinogeny se užívají především orálně. Zdrojem těchto drog jsou především laboratoře, které jsou ovšem tajné. To, že halucinogeny způsobují fyzickou závislost, není dokázáno. Dlouhodobé užívání tohoto druhu drog má za následek trvalé poškození mozku.³²

²⁹ NOŽINA, M. Svět drog v Čechách. Praha, 1997. s. 223.

³⁰ KALINA, K. Drogy v ordinaci praktického lékaře. 2.vyd. Praha, 1999. s. 27.

³¹ HAJNÝ, M. O rodičích, dětech a drogách. 1.vyd. Grada publishing, 2001. s. 20.

³² ILLES, T. Děti a drogy. 1.vyd. ISV, 1999. s. 33.

4.1.1 Houby³³

Můžeme se setkat s dvaceti druhy hub, které obsahují halucinogeny nazývané psilocin a psilocybin. Mezi nejhorší patří lysohlávka kubánská a kopinatá. Jednou z nejsilnějších je lysohlávka česká. Ve světě se můžeme setkat i s houbami z čeledi muchomůrkovitých s psychedelickými účinky, jako je muchomůrka černá. Houby nejčastěji rostou na vlhkých a často stinných místech, většinou v trsech nebo v případě muchomůrky červené v blízkosti bříz. Po sebrání se suší pro pozdější užití. Jejich dostupnost je tak snadná, že se nevyvinul žádný černý trh obchodující s houbami. Ve většině zemí není nezákonné sbírat a konzumovat houby.

Uživatelé hub jsou většinou mladí lidé, kteří s drogami experimentují a berou je jen občas. Pokud dojde k tomu, že se houby kombinují s jinou drogou, třeba s alkoholem, jsou jejich účinky nepředvídatelné. Alkohol přináší pocity zmatku a dezorientace. Pokud si houby pěstujeme doma, měli bychom dávat pozor, aby nezplesnivěly. Pokud budeme houby konzumovat v takovémto stavu, dojde k ohrožení našeho zdraví.

Největším rizikem je sebrání jedovaté houby, jako např. muchomůrky zelené, jízlivé. Otrava tímto druhem hub se může stát osudná i v malém množství. Na houby se vyvíjí rychle tolerance a další den je zapotřebí dvojnásobná dávka. K plné vnímavosti člověk dojde zhruba za týden. Nejsou známy abstinenci příznaky ani tělesná závislost, ale lidé mohou být psychicky přitahováni a touží po dalších prožitcích.

4.1.2 Durman

V České republice je durman volně dostupný v přírodě, semínka jsou menší než špendlíkové hlavičky a jsou černá. Hlavice, kde jsou semínka uložena, je podobná makovici. Když je durman zralý, hlavice na horním hrotu puká. Z hlediska předávkování je durman velmi nebezpečný. Aplikuje se orálně. Vyskytují se případy, kdy kamarádi ze srandy dají někomu do jídla semínka této rostliny, což může být velmi nebezpečné. Durman ovlivňuje mysl, proto při podezření na intoxikaci je nutné přivolat lékařskou pomoc.³⁴

³³ SHAPIRO, H. *Drogy: obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha, 2006. s. 278-285.

³⁴ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1. vyd. ISV, 1999. s. 34.

4.1.3 Ketamin³⁵

Byl prvně objeven v Parke-Davavisových laboratořích v Michiganu roku 1962. Přináší pacientům pocit odloučení a pro rychlé účinky se používal při pohotovostní chirurgii a v polních nemocnicích během vietnamské války. Používá se i dnešní medicíně pod jménem Ketalar.

Ketamin je silné anestetikum s halucinogenními účinky. Je známý jako asociativní anestetikum, to znamená, že se po ní pacient cítí odloučen a vzdálen od svého okolí. Užívá se ve formě prášku a tablet. Jako bílý prášek se šňupá a ve formě roztoku, který je v malých ampulkách, ho můžeme vstříkovat do žil. Pokud ketamin šňupáme, účinky se dostavují během pár minut a trvají zhruba hodinu. Když polykáme tablety, účinek se dostaví za patnáct minut a trvají jednu až čtyři hodiny. Při injekční aplikaci jsou účinky okamžité. První dávka ketaminu v člověku vyvolá pocity povzbuzení a dodá tělu energii. Mezi ty špatné pocity, které mohou v těle člověka vyvolat tyto drogy, patří zvedání žaludku, zvracení, špatná artikulace. Po opakovaném užívání se dostavují halucinace, zažíváme pocit vznášení a pocity oddělení od těla. Největším nebezpečím při opakovaném užití je odpojení mozku od všech smyslů a výsledkem je vytvoření vlastních, často bizarních světů složených ze vzpomínek, fantazií a snů. Dlouhodobé užívání vede k poruše paměti, pozornosti a zraku.

„V rámci trestního spisu „LADYK“ vyšetřovali detektivové NPC dovoz ketaminu na území České republiky. Vzhledem k množství a kvalitě zajištěné psychotropní látky se jedná o největší záchyt nelegálně dovezeného ketaminu v období posledních let.“³⁶

V září roku 2013 byla v Praze na letišti Václava Havla zajištěna látka ketamin. Španělský občan přiletěl pravidelnou linkou z Moskvy. Ve svém hnědém kufru dovezl:

- 4ks plastových dóz s označením ARMICA Shampoo
- 2ks plastových dóz s označením AmlaMax 100% Natural Juice
- 1ks plastové dózy označené BARLEY Ras 100% Natural Juice

Po prohlídce, která byla provedena orgánem Celního úřadu GŘC Praha - Ruzyně, vzniklo podezření na přítomnost drog. Z vyšetřování vyplynulo, že tato osoba v pozici tzv. kurýra celkově dovezla: 7ks plastových dóz označených etiketami mycích prostředků na vlasy a nápojů, ve kterých se nacházelo celkově 7.770 gramů vodného roztoku obsahujícího 4.879,2

³⁵ SHAPIRO, H. *Drogy: obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha, 2006. s. 287-291.

³⁶ *Policie.cz*. Případ ketamin - trestní spis LADYK. [cit. 2014-11-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-za-rok-2013-886171.aspx>

gramů ketaminu s koncentrací 85,6%, tedy celkově 4.176,6 gramů účinné látky na bázi ketaminu, jež je zařazena jako psychotropní látka v příloze č. 7 „Psychotropní látky zařazené do seznamu IV podle Úmluvy o psychotropních látkách (Vyhláška č. 62/1989 Sb.) k zákonu č. 167/1998 Sb., o návykových látkách – ve znění platném do 31. 12. 2013.

Lze říci, že v dané věci se jednalo o průvoz uvedené psychotropní látky, jejíž cílovým bodem bylo pravděpodobně Španělské království. Dle získaných informací je na černém trhu ve Španělsku cena za jeden gram ketaminu cca. 15 až 20 €, pokud by se toto množství prodalo, částka by se pohybovala kolem 73 080 €, což je cca 1870 000,- Kč.³⁷

4.1.4 LSD

„Důvod, proč to lidi vezmou poprvé, je jasný - je to neuvěřitelně úžasný, všude je spousta světél, postavy tančící po záclonách. Poprvé je to tak skvělý, že se k tomu vždycky snažíte vrátit, ale to nejde.“³⁸

V Praze se nacházejí podniky, ve kterých můžete prakticky 24 hodin denně dostat LSD. Užívání LSD se dnes stalo módou. Aplikuje se v mnohem menších dávkách, než bývalo zvykem v šedesátých letech. LSD se prodává v aršíkách s obrázkem, podle kterého je ve slangu droga nazývána například budha nebo sluníčko, překupníci často užívají anglosaského termínu trip. Z aršíku se odtrhávají jednotlivé čtverečky, které jsou perforovány, na každém je nakapána jedna dávka LSD. Trip, tedy jeden čtvereček, stojí 250 korun, tedy ne víc než láhev šampaňského v klubovém zařízení. Zatímco láhev vydrží konzumentovi na hodinu až dvě, trip přináší změnu nálady na několik hodin.³⁹

LSD je silný halucinogen, který byl populární v USA a jeho popularita stoupá i v České republice. Je to bezbarvá a nepáchnoucí chemicky zpracovaná droga. Jelikož je to silná droga, dávka pro jedno užití je neuvěřitelně malá. Efekty mohou vydržet od dvou do dvanácti hodin.⁴⁰

Užívá se ústy, ve většině případů se nechá rozpustit pod jazykem místo toho, aby se polykal. LSD je droga, která je popisována tak, že rozšiřuje vědomí, protože přímo ovlivňuje mozek, čili uživatel vidí, slyší a vnímá věci jinak než normálně. Je důležité vědět, že účinek

³⁷ Policie.cz. Případ ketamin - trestní spis LADYK. [cit. 2014-11-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-za-rok-2013-886171.aspx>

³⁸ GANERI, A. *Drogy – od extáze k agonii*. 1.vyd. AMULET, s.r.o., Praha, 2001. s. 40.

³⁹ *BULLETIN: Národní protidrogové centrály*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 1997. s. 9

⁴⁰ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 33.

LSD je řízen tím, jak se uživatel cítí – v jaké je právě náladě, s kým a kde se právě nachází. Pokud je uživatel v křeči, je nervózní, je zde šance na špatný trip se všemi nepříjemnými účinky, jako jsou deprese, panika a ztráta orientace.⁴¹ Experiment s LSD je považován za rizikovou záležitost. Špatný trip, jak už je uvedeno v předchozím odstavci, má sílu nepříjemného pocitu, ale stejně tak i nočního děsu – nabývá přesvědčení, že člověk zešílí nebo zemře, což je samozřejmě děsivý zážitek.⁴²

4.1.5 Meskalin

Jedná se o přírodní halucinogen, který se získává z ježunky Williamsovy, tedy kaktusu. Roste na jihozápadě USA. Psychoaktivní část rostliny je vrchol kaktusu. Obsahuje patnáct farmakologicky účinných látek, z nichž meskalin je nejdůležitější.⁴³

„Tradiční kmenovou metodou pojidání meskalových knoflíků je jejich usušení, až jsou celé hnědé, pak žvýkání a polykání. Jsou však velice hořké a ostatní uživatelé je raději rozemílají a rozpouštějí v čaji nebo ovocném džusu. K plnému psychedelickému zážitku je třeba pozřít tři až pět knoflíků.“⁴⁴

Po spolknutí účinky nastupují až za dvě hodiny. Dostavuje se pocit odloučení od světa, poruchy vnímání času a prostoru. Většina uživatelů říká, že zažili tzv. hluboké mystické zjevení. Mezi nejběžnější účinky patří žaludeční potíže a nastupují i intenzivní nepříjemné prožitky. Vidiny mohou být děsivé a ovlivňují nepříznivě člověka, který má duševní vadu či nějakou poruchu. Závislost u této drogy se běžně nevyskytuje.⁴⁵

4.2 Opiáty

Jsou látky získané z opia. Využívají se i v medicíně pro tlumení silných bolestí a tišení kašle. K nejvíce zneužívaným látkám této skupy patří opium, morfin, lék Dolsin a Kodein. Toxikomané řadu let vyrábí tzv. BRAUN. To je směs, která je vyráběna z kodeinu. Vyvolává ale silnou závislost s výraznými odvykacími příznaky. Setkáváme se s ním zřídka, jelikož byl „vytlačen“ heroinem. Na tuto skupinu drog vzniká rychle fyzická závislost, charakteristické

⁴¹ GANERI, A. *Drogy – od extáze k agonii*. 1.vyd. AMULET, s.r.o., Praha, 2001. s. 41.

⁴² GANERI, A. *Drogy – od extáze k agonii*. 1.vyd. AMULET, s.r.o., Praha, 2001. s. 41.

⁴³ SHAPIRO, H. *Drogy: obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha, 2006. s. 298.

⁴⁴ SHAPIRO, H. *Drogy: obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha, 2006. s. 298.

⁴⁵ SHAPIRO, H. *Drogy: obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha, 2006. s. 298.

příznaky odvykacího syndromu. Jedná se o bolest svalů a kloubů, pocení, slzení, průjmy. Způsob zneužívání je odlišný, závisí na typu látky.⁴⁶

4.2.1 Heroin

„Když máte heroin, máte pocit, že už nikoho a nic nepotřebujete-cítíte se po něm plní a silní. Cítíte se totálně nezávislí a samostatní, ale ne osamělí. Prvně ucítíte nával do krku a mozku a pak do zad, následuje silný pocit naplnění a štěstí. Je to nepřesahující zkušenost.“⁴⁷

Z rozborů, které provádí kriminalistický ústav, vyplývá, že hnědý heroin obsahuje 25-30 % účinné látky. Koncem roku 1998 a počátek roku 1999 se do České republiky začal dovážet „bílý heroin“. Jeho aplikace je možná rozpuštěním ve vodě. Po jeho aplikaci prudce stoupal počet mrtvých toxikomanů. V Praze roku 1999 jich na předávkování zemřelo 42. Pokud se heroin aplikuje nitrožilně, může dojít k úmrtí na následky šoku a mrtvola bývá nalezena s jehlou v žíle.⁴⁸

Heroin patří mezi jednu z nejnebezpečnějších drog a také nejvíce návykovou. Je v práškové formě a může být v barvách od bílé až po tmavě hnědou. Aplikuje se nitrožilně, v práškové formě bývá šňupán, ale i kouřen. Narkomani závislí na heroinu postupně své dávky zvyšují, aby zachovali efekt této drogy. Běžné denní dávky přesahují smrtelnou hranici. Pokud by tuto drog užil někdo, kdo se s drogami nikdy nesetkal, znamenalo by to pro něj smrt. U lidí požívající heroin lze shledat injekční stříkačky, jehly, škrtidla, lžice, sirky.⁴⁹

Nyní se diskutuje o vhodnosti léčby závislých na heroinu methadonem. Methadon je také návyková látka stejné skupiny. Má mírnější, ale zdlouhavý odvykací syndrom. Není vhodný pro ty, kteří s drogami experimentují. Nemá 100% účinky, takže pocit blaženosti nedosahuje stejného stupně, jako např. po heroinu. Protože se nevytváří silná euforie, která je hlavním důvodem touhy závislého jedince po podání další dávky návykové látky, kombinují je toxikomané s jinou drogou. Takováto směsice podle evropských poznatků vede k úmrtí. Po užívání methadonu nastupuje mnoho problémů. Jedná se především o fyzickou a psychickou závislost, která je spojena s touto , a s ní související delší odvykací potíže při vysazení. Methadon je toxický ve spojení s alkoholem a nevhodný při použití s jinými drogami. V tom případě přináší nebezpečí silné otravy nebo smrti. Roku 1999 zemřeli na

⁴⁶ BORNÍK, M. *DROGY – Co bychom o nich měli vědět*. 1.vyd. Praha, 2001. s. 7-8.

⁴⁷ GANERI, A. *Drogy – od extáze k agonii*. 1.vyd. AMULET, s.r.o., Praha, 2001. s. 36.

⁴⁸ BORNÍK, M. *DROGY – Co bychom o nich měli vědět*. 1.vyd. Praha, 2001. s. 9-10.

⁴⁹ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 30-31.

kombinaci methadonu a pervitinu 4 lidé. Méně důležitý problém je riziko ilegálního prodeje. V Dánsku je metadon nyní nejvyhledávanější drogou. V České republice jsou aktivity, které se ho snaží prosadit, ale je zde riziko, že pokud nebude dobře evidován státní institucí, může dojít k jeho ilegální distribuci. To znamená, že se na černém trhu objeví další nebezpečná droga. Nyní je odvykací léčba methadonem provozována v Praze U Apolináře.⁵⁰

4.2.2 Kodein

Kodein je bílý krystalický alkaloid, který se získává hlavně z opia. Pomáhá při ztišení kašle a tlumí bolest. Pokud se aplikuje nitrožilně, vyvolá stejně rychlou závislost jako u morfia. Jestliže kodein přestaneme užívat, objeví se abstinenční příznaky, které nejsou tolik bouřlivé jako u morfia, ale trvají několik dní. Kodein byl obsažen v léku zvaném Alnagon, který se volně prodával v lékárnách.⁵¹

4.2.3 Morfin⁵²

Získal svůj název podle boha Morfea, jemuž byl ve starověkém Řecku zasvěcen mák. Vyskytuje se v makovicích. Čistý morfin získáme z opia a díky svému působení v páteřním kanále narušuje přenos signálu bolesti. Je využíván hlavně v lékařství jako sérum proti bolesti. Jeho tlumivé účinky se využívaly už v americké občanské válce. Během 1. světové války se užíval nespočetně. Po heroinu má morfin nejvyšší návykovost. Jelikož je morfin dobře dostupný v lékárnách, je hodně případů, že je zneužíván i lidmi z oboru. Ovšem není považován za pouliční drogu. Po aplikaci morfia je účinek znát během 20 minut a trvá dvě až tři hodiny. Dá se aplikovat injekčně, kouřením, šňupáním. Dostupnost morfia je hlavně v solích rozpustných ve vodě. Na morfiu vzniká poměrně rychle fyzická i psychická závislost. Při odvykání jsou nejčastěji viditelné chřipkové příznaky.

4.2.4 Opium

Zdrojem opia je mák setý. Jeho součástí je zelená tobolka, která má v sobě opium. Tím, že se makovice nařízne, vyteče lepkavá a bílá šťáva. Ta se nechá zaschnout, poté se seškrábe a je vhodná ke konzumaci anebo je zpracován na další využití. Nejčastěji se opium kouří ve speciálních dýmkách. Někdy se mohou vyskytnout halucinace, ale většinou přichází pocit příjemné únavy. Účinky trvají několik hodin a jsou zakončeny spánkem. Opium se dá

⁵⁰ BORNÍK, M. *DROGY – Co bychom o nich měli vědět*. 1.vyd. Praha, 2001. s. 9-10.

⁵¹ BORNÍK, M. *DROGY – Co bychom o nich měli vědět*. 1.vyd. Praha, 2001. s. 8-9.

⁵² *Dropin.cz*. Morfin. [online]. [cit. 2014-11-06]. Dostupné z: <http://www.dropin.cz/index.php/o-drogach/30-morfin>

polykat, ale je zde riziko nekontrolovatelné konzumace a často dochází k předávkování. Jestliže opium užíváme delší dobu, dochází k toleranci a je nutné dávky zvyšovat. To vede k rozkladu tělesnému i duševnímu.⁵³

4.3 Stimulanty

„V naší společnosti mají stimulační prostředky (káva, čaj) význam hlavně společenský. Silnější látky, jako je např. kokain nebo amfetaminy, bývají zneužívány. Primitivní kultury u stimulantů oceňovaly především schopnost oddálit únavu nebo hlad, jejich vliv na lidskou psychiku zůstával spíše v pozadí.“⁵⁴

Některé přírodní či syntetické drogy mají vliv na naši nervovou soustavu. Pokud tyto drogy užijeme, dostavuje se euforie spolu s ústupem únavy, potřeby spánku a chuti k jídlu. Stimulační drogy jsou výrazně návykové, vzniká psychická závislost, která vede k opakované potřebě těchto drog. Na rozdíl od analgetik se u stimulačních drog neprojevuje fyzická závislost. Po různě dlouhé době se objevuje paranoidní, později halucinatorní syndrom, který přechází do stadia toxické psychózy.⁵⁵

4.3.1 Amfetaminy⁵⁶

Podávají se jako prášek, tablety. Mohou být polykány, inhalovány nosem či injektovány. Projevují se fyzické efekty, jako je nadměrná vnímavost euforie, rozšířené oční panenky, zrychlené dýchání.

Dlouhodobé užívání vede k mlhavému vidění, nevolnosti a ztrátě koordinace. Pokud se člověk touto drogou předávkuje, následkem může být vysoký krevní tlak, horečka, mrtvice nebo srdeční selhání.

4.3.2 Crack

„Crack je kokain kombinovaný s čpavkem nebo kypřicí sodou. Obojí jsou zásadité látky, které neutralizují kyselinu v kokainu.“⁵⁷

⁵³ Drogy-info.cz: informační portál o ilegálních a legálních drogách. Opium. [online]. Praha: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2003-2006 [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: http://www.drogyinfo.cz/index.php/info/ilegalni_drogy/opiaty/opium_souhrnny_text_z_roku_1896

⁵⁴ MANN, J. *Jedy drogy léky*. 1.vyd. Academia Praha, 1996. s. 56.

⁵⁵ VALÍČEK, P. *Rostlinné omamné drogy*. Praha: Start, 2002. s. 21.

⁵⁶ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 26.

⁵⁷ GANERI, A. *Drogy – od extáze k agonii*. 1.vyd. AMULET, s.r.o., Praha, 2001. s. 28.

Prodává se v malých, do žluta zbarvených kusech, které se nazývají „rocks“. Lze ho sehnat i v bílých granulích, které vypadají jako sušené mléko.

Účinky je možné cítit po krátké době. Uživatelé cítí silný nával blaha a vzrušení, které trvá zhruba deset minut. Následují potíže, neboť droga přestává působit. Dochází k silným depresím, záchvatům agrese, to je způsobeno touhou po další dávce

4.3.3 Extáze

„Léta 1977 až 1985 jsou považována za zlatý věk extáze. V psychoterapii ji využíval pouze nevelký počet experimentujících terapeutů. Byla tu také skupina vybraných vědeckých pracovníků, kteří drogu používali různými způsoby, ovšem uteklo ještě hodně času, než se začala uplatňovat jako party droga.“⁵⁸

Tato látka patří mezi stimulační-má stimulační účinek. Účinky této drogy jsou dost nevyzpytatelné.⁵⁹

Velké párty a taneční scéna bývají často spojovány s drogou extáze. Extáze je známá jako taneční droga. Užívání extáze na různých hudebních akcích není rizikem ve vztahu k drogám. Například nadměrné množství alkoholu v kombinaci s extází může mít přídatný faktor, který ovlivňuje účinky extáze.⁶⁰

Je nutné vědět, že žádná droga neobsahuje energii, tudíž vydaná energie vychází z těla, ne z drogy. Po odeznění člověk pocítuje únavu nebo depresi. Po nějakém čase může dojít ke stavu toxické psychózy. Extáze připravila o život několik lidí. Právě aktivovaná energie, pro kterou ji někteří uživatelé berou, je jedním z velkých nebezpečí. Mladí lidé tančí nebo provádějí jiné aktivity, při kterých dochází k velkému úbytku tekutin pocením. Tekutiny nejsou nijak doplňovány, to vede k dehydrataci těla. Extáze se podává v podobě tablet nebo kapslí.⁶¹

⁵⁸ BULLETIN: Národní protidrogové centrály. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 1997. č. 1. s. 15.

⁵⁹ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 28.

⁶⁰ CSÉMY, L., SOVINOVÁ, H., KOMÁREK J. *Drogy a taneční scéna*. 1.vyd. Státní zdravotní ústav, Praha, 2000. s. 14.

⁶¹ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 28.

4.3.4 Kokain

Kokain je alkaloid, který je vytažen z rostliny Coca. Roste v podobě křoví ve vyšších polohách Peru, Bolívie a dnes i v kopcovitých zemích. Jde o stimulační látku působící na nervový systém a mění chemické procesy v mozku podobně jako amfetaminy.⁶²

V historii USA zaznamenáváme dvě kokainové epidemie. Jednou z příčin těchto epidemií byl celkově liberální názor na tuto drogu a podceňování její nebezpečnosti. Jako ostatní látky i kokain ovlivňuje mozek v místech, kde se nachází chemická centra pro radost a pohodu.⁶³ Kokain patří mezi nejnebezpečnější drogy. Většinou se šňupá, aplikuje se i injekčně a v některých případech se i kouří.⁶⁴

Jedná se také o látku používanou ve zdravotnictví. Se zneužíváním kokainu se u nás setkáváme zřídka. Zájem o tuto látku se v USA snižuje, proto si obchodníci v Evropě hledají nové trhy. Proto nemůžeme vyloučit její rozšíření u nás, v České republice.⁶⁵

Po aplikaci kokainu přichází příjemný tělesný pocit, který bychom přirovnali k silnému adrenalinovému přísunu energie. Stoupá pocit sebevědomí nebo sexuální impuls. Často je používán ve sportu jako dopingový prostředek. Takové stavy netrvají více jak třicet minut. Poté uživatel nasává další dávku, aby se jeho pocity udržely. Proto je při jednom sezení aplikováno velké množství. Tím se droga stává nejen velice nebezpečnou, ale také finančně nákladnou. Z příjemných povzbuzovacích efektů se uživatel rázem může dostat k podrážděnosti, mnohomluvnosti, zvýšenému krevnímu tlaku a bolestem hlavy.⁶⁶

Užívání kokainu způsobuje vážná zdravotní rizika, ke kterým především patří: poškození plic a s tím související dýchací problémy, nevléčitelné poškození mozku, a pokud se aplikuje v těhotenství, způsobuje defekt plodu. Pravidelné užívání vede k vysoké nehodovosti, depresím a sebevraždám.⁶⁷

4.3.5 Pervitin

„Mnohými je považován za český vynález, bílý prášek jménem pervitin vznikl v Německu. Před sedmdesáti pěti lety ho v Berlíně začaly vyrábět Temmlerovy závody,

⁶² ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 19.

⁶³ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 19.

⁶⁴ NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a Vaše děti*. 5.vyd. Praha, 2004. s.57.

⁶⁵ NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a Vaše děti*. 5.vyd. Praha, 2004. s.56.

⁶⁶ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 20.

⁶⁷ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 21.

farmaceutická společnost existující dodnes. Za války „čokoládu pro tankisty“ používali znavení němečtí vojáci jako povzbuzující prostředek.“⁶⁸

Ve velkém se začal pervitin užívat za druhé světové války, jeho kořeny můžeme spatřit v 19. století. Pervitin je totiž pouze komerční název pro chemickou látku metamfetamin, který syntézou z efedrinu poprvé oddělil japonský chemik Nagai Nagayoshi v roce 1887. Metamfetamin byl zkoumán také v laboratořích poblíž Berlína. V roce 1937 byla látka patentována a o rok později se objevila na trhu v kovových dózách s modročervenou etiketou pod značkou Pervitin.⁶⁹

První vlna užívání pervitinu začala v roce 1980 a rozšiřovala se po celých Spojených státech a po celém světě. Stejně jako u jiných škodlivých látek jeho zneužívání má dalekosáhlé důsledky, které ničí lidský organismus.⁷⁰

Pervitin je prášek, jehož barva závisí na způsobu výroby. Pokud je vyroben z čistého efedrinu, získá bílou barvu. Pokud je vyroben z efedrinu získaného z léků obsahujících efedrin, může být zbarven do hněda. Pokud ho rozpustíme ve vodě, lze ho aplikovat nitrožilně, ale většinou je užíván šňupáním. Je potřeba zdůraznit, že jeho časté užívání vede k psychickým poruchám, které se mohou dostat do stádia silné paranoie. Takový člověk má pocit, že se proti němu spikl celý svět. Bylo zaznamenáno mnoho případů, kdy takovíto lidé nějakým způsobem ublížili.⁷¹

Závislost na pervitinu je velmi diskutovanou záležitostí. Na rozdíl od marihuany lze s větší pravděpodobností tvrdit, že pravidelným užíváním můžeme dospět k závislosti. Při abstinenci pozorujeme především psychické abstinenční příznaky. Za zdravotní rizika považujeme ta, která souvisí s nitrožilním užíváním. Přenos infekčních nemocí: žloutenka typu C a HIV.⁷²

⁶⁸ *zpravy.e15.cz*. Pervitinu je 75 let, vymysleli ho Němci, dnes ho vaří Češi [online]. [cit. 2014-11-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/pervitinu-je-75-let-vymysleli-ho-nemci-dnes-ho-vari-cesi-989716>

⁶⁹ *zpravy.e15.cz*. Pervitinu je 75 let, vymysleli ho Němci, dnes ho vaří Češi [online]. [cit. 2014-11-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/pervitinu-je-75-let-vymysleli-ho-nemci-dnes-ho-vari-cesi-989716>

⁷⁰ McPHERSON, S., HALL, H., YUDKO, E. *Methamphetamine Use* 2 edition. CRC Press, 2008. s. 2

⁷¹ ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. s. 26.

⁷² HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. 1.vyd. Grada publishing, 2001. s. 19.

4.4 Konopné drogy

4.4.1 Marihuana

Marihuana patří mezi nejznámější a nejzneužívanější drogu. Je zneužívána hlavně nezletilci a mladistvými. Jde o sušené listy a květenství samičích rostlin konopně seté. V našem klimatickém pásmu může růst do výšky několika metrů. Marihuana se především užívá ke kouření.⁷³

Marihuana je součástí mnoha směsí bylin. Vyskytuje se ve sloučeninách, které napomáhají k léčení chronických onemocnění, ale je také částí alkoholických výtažků, které se užívají vnitřně při bolestech, kousnutí zmijí, krvácení a astmatu.⁷⁴

Marihuana se podle lékařských výzkumů vyvíjí velmi dobře. Má sloužit k léčbě rakoviny, srdečních chorob, Alzheimerovy nemoci a chronické bolesti.⁷⁵ Marihuana je pozoruhodně bezpečný lék. Ačkoli jeho primární aktivní látky produkují psychoaktivní účinky v dávce několika miligramů, nemají smrtelný účinek. Na rozdíl od jiných psychoaktivních látek není známo, že způsobují fatální předávkování.⁷⁶

Pokud je marihuana užívána kouřením, jsou rizika velmi obdobná jako u kouření tabáku (karcinogenní účinky, vliv na kardiovaskulární aparát ve smyslu aterosklerózy apod.). V případě psychických odpadů se jedná o psychotické epizody. Ty vznikají po akutním užití. Tito jedinci ztrácejí chuť vykonávat jakoukoli produktivní činnost, následkem čehož de facto nedělají nic, nejsou schopni činit rozhodnutí atd. Následně selhávají ve společnosti. Jsou ale i skupiny, které tuto diagnostickou jednotku popírají. Při dlouhodobém užívání vzniká závislost. Není tak častá jako u alkoholu nebo opiátů, ale existuje. Závislí jedinci se však do léčby většinou dostávají proto, že selhávají v normálním životě než v důsledku somatické devastace organismu a fyzické závislosti. Kromě těchto příznaků jsou dnes jako samozřejmost považovány poruchy krátkodobé paměti, vznětlivost atd. Některé z těchto obtíží odezní při dostatečně dlouhé abstinenci, některé se však mohou na člověku podepsat dlouhodoběji.⁷⁷

⁷³ BORNÍK, M. *DROGY – Co bychom o nich měli vědět*. 1.vyd. Praha, 2001. s. 5.

⁷⁴ RÄTSCH, CH. *Konopí – léčebný prostředek v dějinách lidstva*. Nakladatelství Dátek, 1997. s. 128

⁷⁵ MARTIN, A. *Smoke Signals*. Soribnes, 2013. s. 2

⁷⁶ GREGORY, T., CARTER, T. *Marijuana Medical Handbook*. Quick American Archives, 2008. s. 2

⁷⁷ STRNAD, M. *Dekontaminace – Časopis pro klienty a pracovníky terénních programů a kontraktních center*. Sananim, 2013.

4.4.2 Hašiš

„To, co přináší tvému rozumu osvícení, je hašiš; (avšak) oslem se stane ten, který jej spolkne jako potravu. Elixírem je skromnost: sněz jen jedno zrnko, které zlatem prozáří podstatu tvého bytí.“⁷⁸

Hašiš se zpracovává ze sušených samičích květů konopí, které vylučují velké množství pryskyřice. Ta se sbírá a stlačuje se do pevných kusů. Hašiš obsahuje až desetinásobné množství psychoaktivní látky. Je zbarven od hnědé, černé až po zelenou barvu. Nejčastěji se kouří smíchaný s tabákem nebo ve speciálních dýmkách. Může být také přimíchán do jídla a pití. Užívá se většinou tak, že se smíchá s tabákem nebo se nakape přímo na cigaretu. U nás se téměř nevyskytuje.⁷⁹

5 Boj proti drogové kriminalitě-právní úprava

5.1 Trestní zákoník

Nová právní úprava drogových trestných činů vychází z předchozí, která byla obsažena v ustanoveních § 187 – § 188a zákona č. 140/1961 Sb.⁸⁰

Nový trestní zákoník upravuje drogové trestné činy v Hlavě VII (trestné činy obecně nebezpečné), dílu 1 (trestné činy obecně ohrožující) zvláštní části, konkrétně v ustanoveních § 283 - § 287 a rozeznává pět drogových trestných činů.⁸¹

5.1.1 Vymezení pojmu skutková podstata trestného činu⁸²

Trestné činy se považují za nejzávažnější protiprávní jednání. Označují se jako trestní delikty. Tyto delikty se postihují podle norem trestního práva. Skutková podstata je tedy souhrn znaků, které určují, o jaký trestný čin se jedná. Mezi tyto znaky patří:

Objekt

Objektem se rozumí hodnoty, zájmy, vztahy, které ochraňuje trestní zákoník. Např. ochrana života, zdraví, cti. Jedná se i o vztahy, kde záleží na ochraně společnosti, a proto porušení nebo jejich ohrožení postihuje sankcí (prostředkem státního donucení). Souhrnně můžeme říci, že trestní právo chrání společenské hodnoty a vztahy, které jsou upravovány

⁷⁸ RÄTSCH, CH. *Konopí – léčebný prostředek v dějinách lidstva*. Nakladatelství Datal, 1997. s. 81.

⁷⁹ MIOVSKÝ, M. *Konopí a konopné drogy: Adiktologické kompendium*. 1. vyd. Praha, 2008. s. 125-264.

⁸⁰ ZEMAN, P. *Zaostřeno na drogy*. Úřad vlády České republiky, 2010. s. 12.

⁸¹ ZEMAN, P. *Zaostřeno na drogy*. Úřad vlády České republiky, 2010. s. 12.

⁸² SPIRIT, M. *Úvod do Studia Práva*. Grada Publishing, s.r.o., 1.vyd. Praha, 2010. s.103-105.

ostatními právními odvětvími, zvláště právem ústavním, rodinným, obchodním atd. Některé trestné činy mají kromě svého objektu též hmotný předmět útoku. Jde o osoby, nebo věci.

Objektivní stránka

Objektivní stránka zahrnuje jednání, následek a kauzální nexus, což je příčinný vztah mezi jednáním a následkem.

Jednání

Jde o projev vůle pachatele ve vnějším světě. Má dvě formy, a to konání a opominutí. Některé činy lze spáchat konáním, ty nazýváme komisivní, jiné opominutím a ty nazýváme omisivní.

Následek

Následkem můžeme rozumět porušení či ohrožení hodnot chráněných trestním zákonem.

Subjekt

Zde hovoříme o pachateli trestného činu. Jde o osobu, která svým jednáním naplnila všechny znaky skutkové podstaty trestného činu. Pachatelem trestného činu může být fyzická osoba (v některých případech i právnická osoba), která je v době spáchání trestného činu příčetná a dovršila určitý věk.

„Příčetný není ten, kdo pro duševní poruchu nemohl v době činu rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo ovládat své jednání. Tyto schopnosti nazýváme rozpoznávací a ovládací a obě musí být splněny zároveň.“⁸³

Trestný čin páchá jediná osoba (pachatel) nebo může být spáchán společným jednáním (spolupachatelství). Za pachatele lze považovat i nepřímého pachatele. To je ten, který ke spáchání trestného činu užije jinou osobu, která se sama trestného deliktu nedopouští ani na něm nemá účastnictví. Dalšími pachateli mohou být organizátor, návodce a pomocník. Organizátorem je osoba, která celý trestný čin naplánovala a řídila. Návodce je ten, který navede jiného ke spáchání trestného činu. Pomocník poskytuje pomoc při spáchání trestného činu, zejména tím, že opatřuje prostředky, odstraní překážky a případně dává avíza, kdy je možné trestný čin spáchat.

⁸³ SPIRIT, M. *Úvod do Studia Práva*. Grada Publishing, s.r.o., 1.vyd. Praha, 2010. s. 104

Druhou podmínkou pro vznik trestní odpovědnosti je dovršení patnáctého roku věku. Pokud fyzická osoba nedovrší patnáctého roku, není trestně odpovědná. Pokud osoba dovršila patnáctého roku a nedovršila osmnáctého roku, označujeme ji jako osobu mladistvou. Tyto osoby mají upravenou trestní odpovědnost i její trestní stíhání.

Subjektivní stránka

Tvoří jí především zaviněním a znaky, které ji charakterizují. Jedná se o znaky fakultativní a obligatorní. Bez zavinění není trestného činu ani trestu. Zavinění můžeme vymezit jako psychický vztah fyzické osoby k vlastnímu jednání a jeho následku. Musí existovat v době činu a musí se vztahovat na všechny skutečnosti, které jsou znakovou podstatou trestného činu. Zavinění je rozděleno do složek, a to složka vědění a složka vůle. V trestním právu rozeznáváme dvě formy zavinění, a to zavinění úmyslné a nedbalost (nově i hrubou nedbalost).

Úmyslné zavinění

Pachatel věděl, že svým jednáním poruší nebo ohrozí zájem chráněný trestním zákonem, a takové porušení nebo ohrožení způsobit chtěl; zde jde o úmysl přímý. Dále hovoříme o úmyslu nepřímém. Jde o situaci, kdy pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný trestním zákonem, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

Zavinění z nedbalosti

U tohoto zavinění chybí složka volní, to znamená, že pachatel svým jednáním nechce způsobit následek, nemá ho v úmyslu, ale i jeho jednání může být trestné. Nedbalost může být vědomá a nevědomá.

Vědomá nastává v případě, pokud pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný trestním zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové ohrožení nezpůsobí.

Nevědomá je tehdy, pokud pachatel nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ale vědět to měl a mohl.

Podle trestního zákoníku je k trestnosti činu zapotřebí úmyslné zavinění, pokud zákon nestanoví, že postačí zavinění z nedbalosti. Naopak podle zákona o přestupcích platí zásada,

že k odpovědnosti za přešůek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon, že je třeba úmyslného zavinění.

Tyto znaky existují u každého trestného činu, pokud ale u trestného činu jeden ze znaků chybí, nejedná se o trestný čin. K charakteristice skutkové podstaty lze začlenit pojem protiprávnost, která je jedním ze znaků trestného činu. Vyplývá z právního řádu jako celku, většinou z právních norem mimo oblast trestního práva.

5.1.2 Právní rozbor

§ 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy

„Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžítým trestem.“⁸⁴

Objekt: chráněný zájem – ochrana společnosti proti ohrožení před nekontrolovatelným nakládáním s omamnými a psychotropními látkami, jedy a látkami sloužícími k výrobě OPL a jedů.

Objektivní stránka: konání pachatele, které spočívá ve výrobě, dovozu, vývozu, průvozu, nabízení, zprostředkování, prodeji, opatření pro jiného, přechovávání pro jiného OPL, přípravku obsahující OPL, prekursoru nebo jedu a které má za následek ohrožení zájmů chráněných tímto zákonem.

Subjekt: obecný.

Subjektivní stránka: vyžaduje úmysl.

§ 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

„Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán

⁸⁴ Úplné znění zákona č.40/2009 Sb., trestní zákoník. 2. vyd. Armex Publishing s.r.o., Praha, 2011. s. 120-121

*odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*⁸⁵

*„Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává jinou omamnou nebo psychotropní látku než uvedenou v odstavci 1 nebo jed v množství větším než malém, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*⁸⁶

Objekt: chráněný zájem – ochrana společnosti před nekontrolovatelným nakládáním s omamnou látkou konopí, pryskyřicí z konopí nebo omamnou látkou obsahující THC, izomer nebo jeho stereochemickou variantu nebo jinou omamnou nebo psychotropní látku.

Objektivní stránkou: je konání pachatele, které spočívá v neoprávněném přechovávání omamné látky konopí, pryskyřice z konopí nebo psychotropní látky obsahující THC, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (odst.1) nebo jiné omamné nebo psychotropní látky (odst.2) v množství větším než malém pro vlastní potřebu.

Subjekt: je obecný.

Subjektivní stránka: vyžaduje úmysl.

§ 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku

*„Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém rostlinu konopí, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*⁸⁷

*Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém houbu nebo jinou rostlinu než uvedenou v odstavci 1 obsahující omamnou nebo psychotropní látku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*⁸⁸

⁸⁵ Úplné znění zákona č.40/2009 Sb., trestní zákoník. 2. vyd. Armex Publishing s.r.o., Praha, 2011. s. 120-121

⁸⁶ Úplné znění zákona č.40/2009 Sb., trestní zákoník. 2. vyd. Armex Publishing s.r.o., Praha, 2011. s. 120-121

⁸⁷ Úplné znění zákona č.40/2009 Sb., trestní zákoník. 2. vyd. Armex Publishing s.r.o., Praha, 2011. s. 120-121

⁸⁸ Úplné znění zákona č.40/2009 Sb., trestní zákoník. 2. vyd. Armex Publishing s.r.o., Praha, 2011. s. 120-121

U § 285 trestního zákoníku bychom neměli zapomenout na nařízení vlády č. 455/2009 Sb., které pro účely trestního zákoníku vymezuje, jaké rostliny nebo houby obsahují omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku. V příloze č. 1 je uvedena tabulka, která zobrazuje seznam omamných a psychotropních látek obsažených ve výše citovaných nařízeních vlády. Seznam obsahuje nejběžněji užívané látky, vyskytující se na české drogové scéně.

Objekt: chráněný zájem – ochrana společnosti proti ohrožení tkvícím v nekontrolovaném pěstování rostlin, které obsahují omamnou nebo psychotropní látku.

Objektivní stránka: konání pachatele, které spočívá v neoprávněném pěstování rostlin, které obsahují omamnou nebo psychotropní látku pro vlastní potřebu v množství větším než malém.

Subjekt: obecný.

Subjektivní stránka: vyžaduje úmysl.

§ 287 Šíření toxikomanie

„Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“⁸⁹

Objekt: chráněný zájem – ochrana společnosti proti ohrožení tkvícím ve zneužívání návykových látek jiných než alkoholu.

Objektivní stránka: konání pachatele, které spočívá ve svádění ke zneužívání návykové látky jiné než alkoholu nebo v podporování ve zneužívání takové látky nebo v šíření zneužívání takové látky.

Subjekt: obecný.

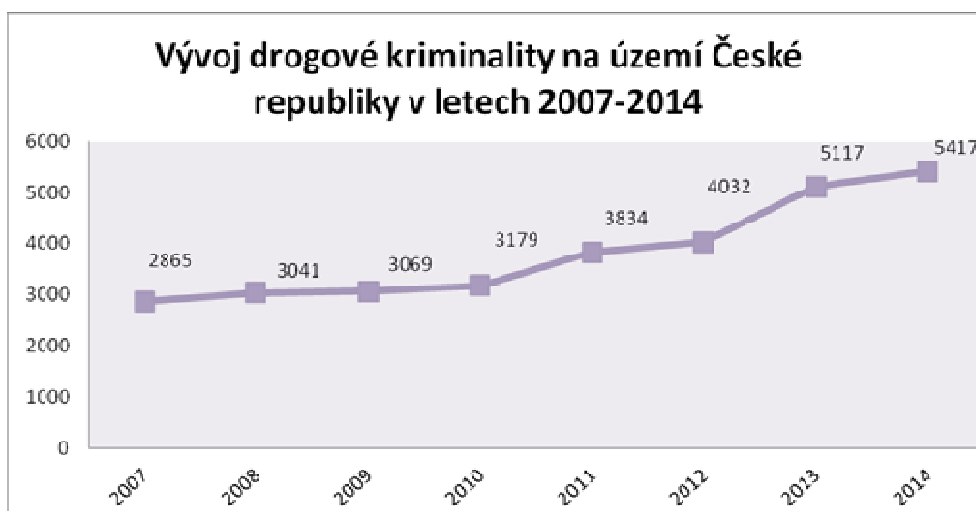
Subjektivní stránka: vyžaduje úmysl.

⁸⁹ Úplné znění zákona č.40/2009 Sb., trestní zákoník. 2. vyd. Armex Publishing s.r.o., Praha, 2011. s. 120-121

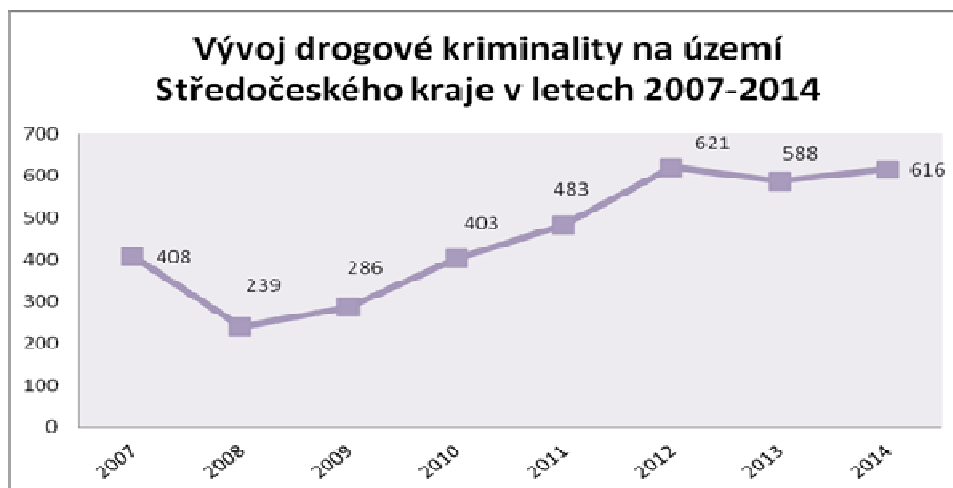
6 Analýza dat obsažených ve statistikách kriminality

Následující kapitola se zabývá statistickými údaji o drogové kriminalitě. Soustředí se na oblast Středočeského kraje a celé České republiky. Pomocí statistických údajů a pomocných výpočtů se pokusíme zjistit, zda je drogová kriminalita ve Středočeském kraji vzhledem k počtu rozdílná, oproti celé České republice, a pokud ano, tak proč.

Graf č. 3: Vývoj drogové kriminality na území České republiky v letech 2007-2014⁹⁰

Graf č. 4: Vývoj drogové kriminality na území Středočeského kraje v letech 2007-2014⁹¹

⁹⁰ Policie.cz: Statistické přehledy kriminality. [online]. Policie 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

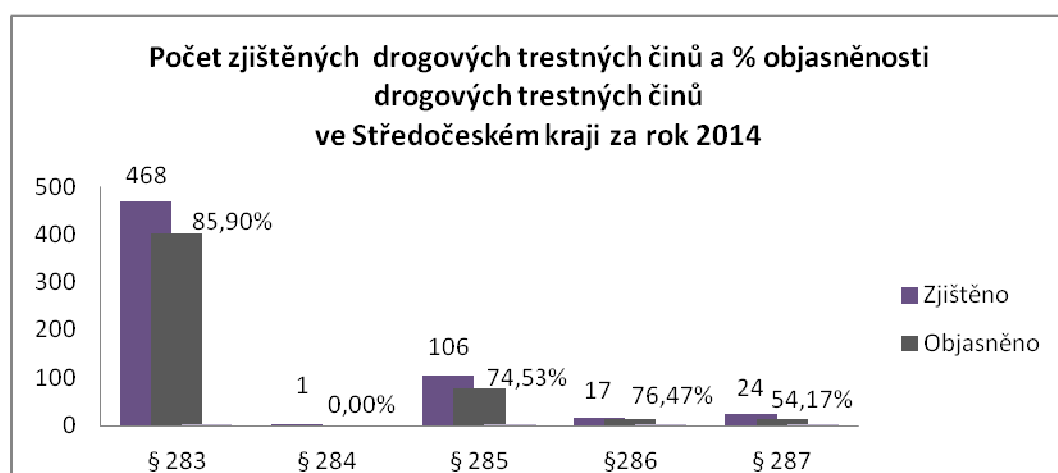
⁹¹ Policie.cz: Statistické přehledy kriminality. [online]. Policie 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

Z grafu č. 3 a 4 je jasně viditelné, že dochází k nárůstu drogové kriminality jak v České republice, tak i ve Středočeském kraji, což není žádoucí. Může to být způsobeno tím, že mladí lidé chtějí zkusit něco nového, a jelikož je toto téma velmi diskutované a propagované, stává se pro mnohé uživatele velkým lákadlem. Další možností nárůstu drogové kriminality jsou velká města, kde je dostupnost drog velmi snadná. Ve městě žije plno dealerů, kteří s drogami obchodují a nabízejí je ostatním uživatelům.

Graf č. 5: Počet zjištěných drogových trestných činů a % objasněnosti drogových trestných činů v České republice za rok 2014⁹²

Graf č. 6: Počet zjištěných drogových trestných činů a % objasněnosti drogových trestných činů ve Středočeském kraji za rok 2014⁹³

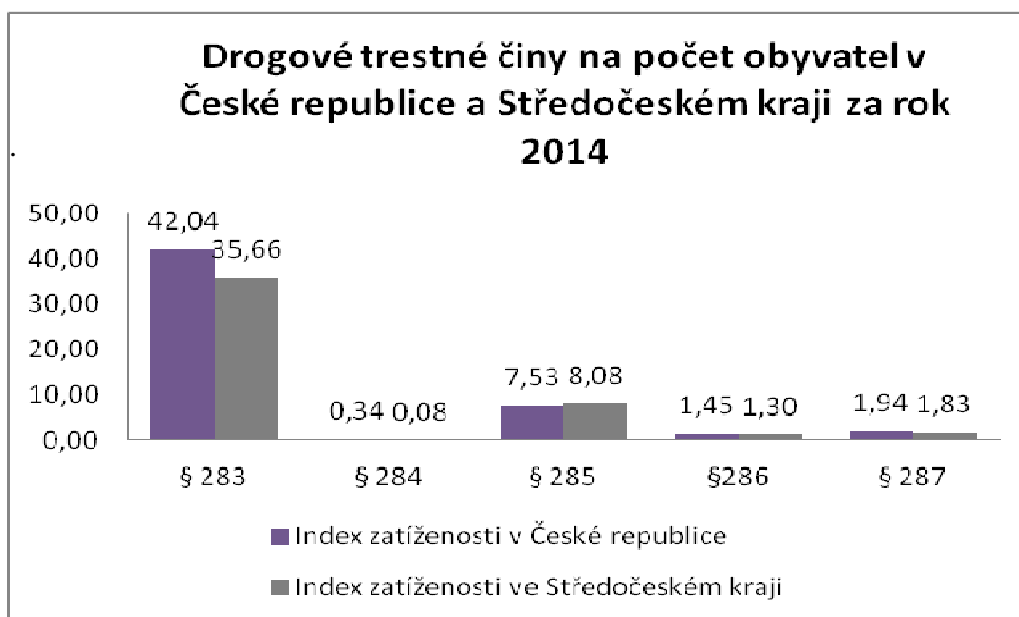

⁹² Policie.cz: Statistické přehledy kriminality. [online]. Policie 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

⁹³ Policie.cz: Statistické přehledy kriminality. [online]. Policie 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

Graf č. 5 a 6 zobrazuje počet jednotlivých drogových trestných činů za rok 2014 a % objasněnosti v České republice a Středočeském kraji. Mezi nejčastěji se objevující trestný čin patří § 283 Nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného. Dalším nejčastěji se objevujícím trestným činem je § 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou látku a § 287 Šíření toxikomanie. Ze zpráv Národní protidrogové centrály bylo zjištěno, že Středočeský kraj se nachází na druhé příčce v oblasti drogové kriminality. Nejvíce drogové trestné činnosti shledáváme v hlavním městě Praha. Což je logické, pokud se nad touto informací zamyslíme. Praha je rájem obchodníků, cizinců, různých večerních podniků, velkých nádraží a především velkého množství škol, které navštěvuje nespočet studentů. Tudíž, drogy jsou tu na denním pořádku a je velmi těžké tuto metropoli ohlídat a zamezit tak drogové trestné činnosti. V příloze č. 2 je pro lepší přehlednost vytvořena tabulka, z které lze vyčíst drogovou trestnou činnost v jednotlivých krajích. Data jsou stažena ze zpráv Národní protidrogové centrály za rok 2013, jelikož zpráva pro rok 2014 nebyla ještě aktualizovaná.

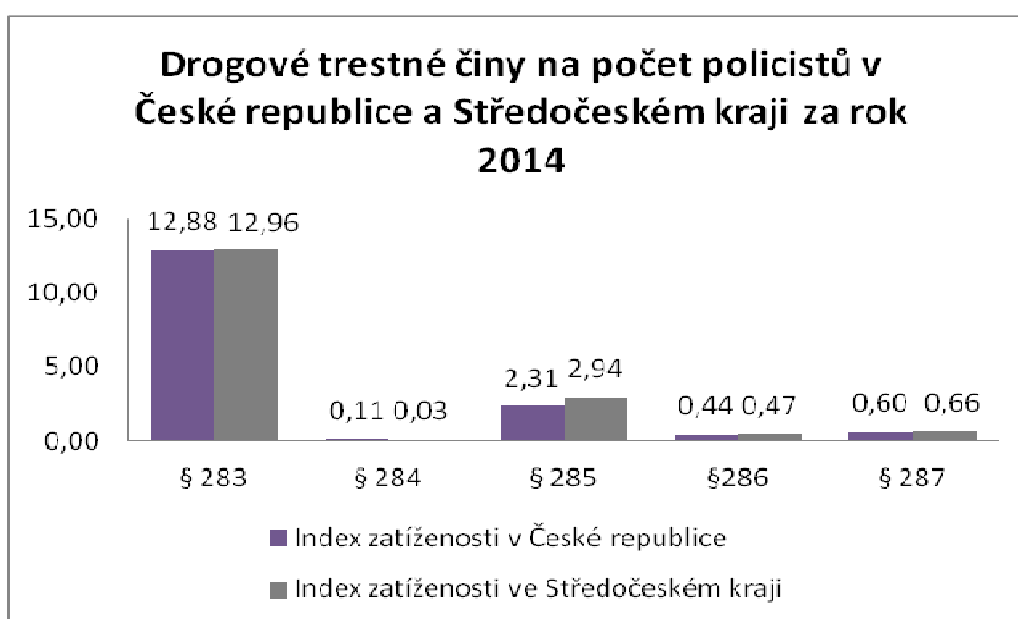
Graf č. 7: Drogové trestné činy na počet obyvatel v České republice a Středočeském kraji za rok 2014⁹⁴

⁹⁴ Policie.cz: Statistické přehledy kriminality. [online]. Policie 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

Graf č. 7 zobrazuje index zatíženosti jednotlivých drogových trestných činů na počet obyvatel v České republice a Středočeském kraji. Z grafu vyplývá, že drogovou kriminalitou je zatížena více Česká republika, než samotný Středočeský kraj. Vzhledem k tomu, že index zatíženosti drogovou kriminalitou na jednoho obyvatele Středočeského kraje je menší než v celé České republice, dá se usuzovat, že preventivní opatření uplatňovaná ve Středočeském kraji ze strany zainteresovaných subjektů jsou dostatečně účinná.

Graf č. 8: Drogové trestné činy na počet policistů v České republice a Středočeském kraji za rok 2014.⁹⁵

Graf č. 8 zobrazuje index zatíženosti jednotlivých drogových trestných činů na počet policistů v České republice a Středočeském kraji. Z grafu vyplývá, že drogové trestná činnost na počet policistů ve Středočeském kraji, je více zatížena oproti celé České republice. Bylo by třeba posílit policejní jednotky, které by se více soustředily na tuto problematiku.

⁹⁵ Policie.cz: Statistické přehledy kriminality. [online]. Policie 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

7 Výzkum

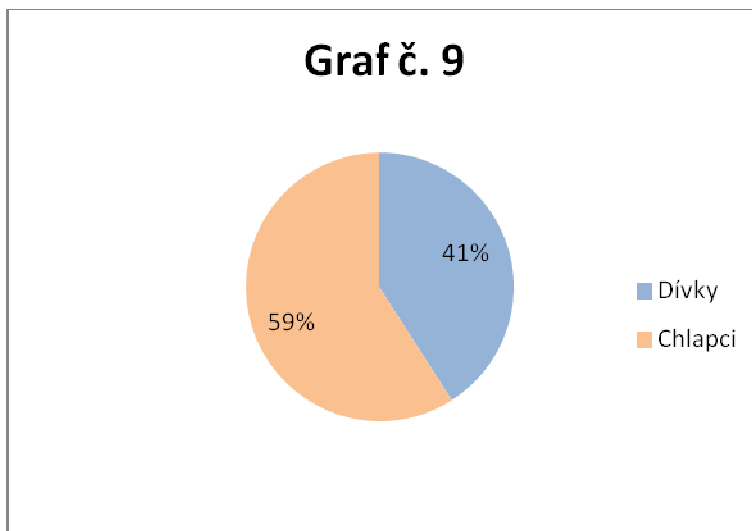
7.1 Cíl a metoda dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jaké zkušenosti mají studenti středních škol ve Středočeském kraji s nelegálními drogami. Zpracovány byly hlavně údaje od studentů, kteří ve 3. otázce zaškrtnuli možnost ANO - tudíž, že zkusili nelegální drogy a mohli dále pokračovat ve vyplňování dotazníku, to znamená od otázky 3 do otázky 12. V otázce 13 a 14 poskytli informace i studenti, co žádné zkušenosti s drogami nemají, a na základě těchto informací od studentů se pokusíme zjistit příčiny zneužívání drog mezi studenty. Dotazník v papírové podobě byl po domluvě s řediteli jednotlivých škol rozeslán do pěti středních škol ve Středočeském kraji. Bylo rozesláno 150 dotazníků se 14 otázkami a na 149 dotazníků studenti odpověděli. Dotazníky byly rozdány mezi studenty 4. ročníků ve věku 18-25 let. Ještě před tím, než bude vyhodnocen dotazník, stanovila jsem si 4 hypotézy, které budou pozdějším výzkumem potvrzeny nebo vyvráceny.

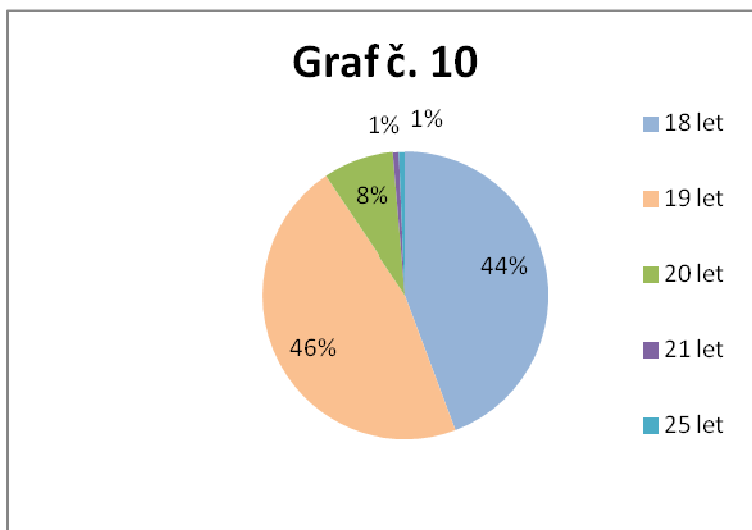
1. Myslím si, že nejvíce studentů majících zkušenost s nelegální drogou, pochází z měst.
2. Předpokládám, že nejvíce zneužívanou nelegální drogou mezi studenty je marihuana.
3. Domnívám se, že nejvíce studentů vyzkoušelo nelegální drogu ve stresové situaci.
4. Předpokládám, že nejčastější příčinou toho, že mladí lidé berou drogy, je špatná výchova rodičů a vliv kamarádů.

7.2 Vyhodnocení dotazníku

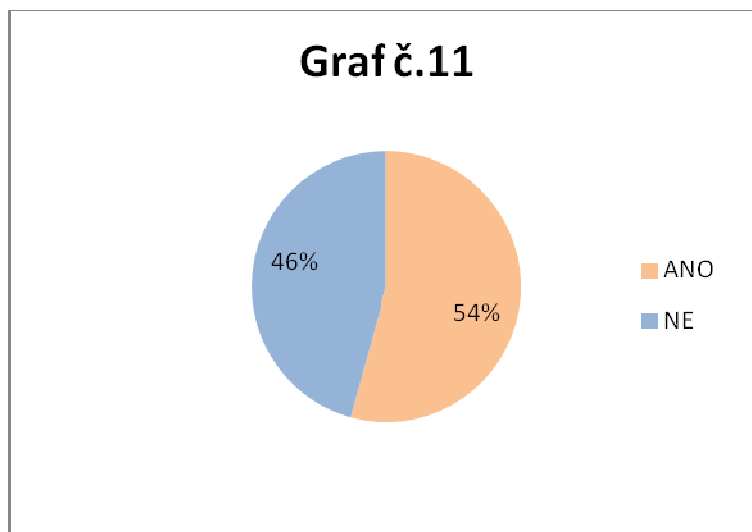
Otázka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví? Jak z grafu č. 9 vyplývá, dotazník vyplnilo 59% chlapců a 41% dívek.

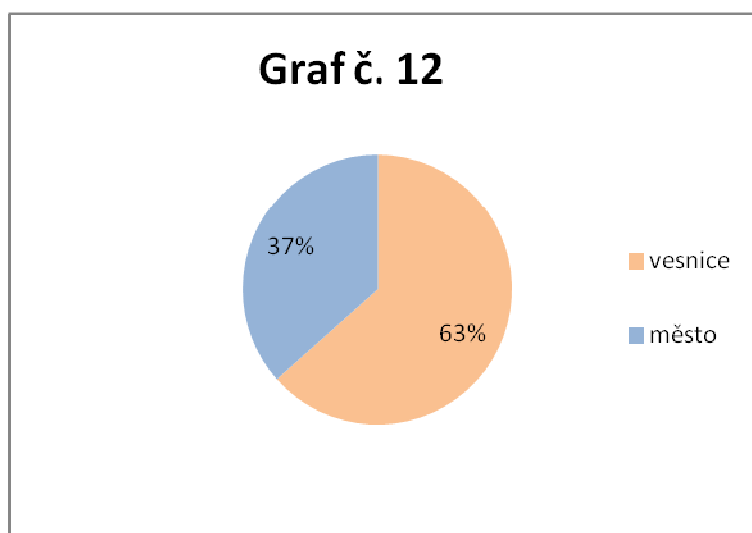
Otázka č. 2: Věk? Jak z grafu č. 10 vyplývá, studenti 4. ročníků na střední škole se pohybují nejčastěji ve věku 18-19 let.

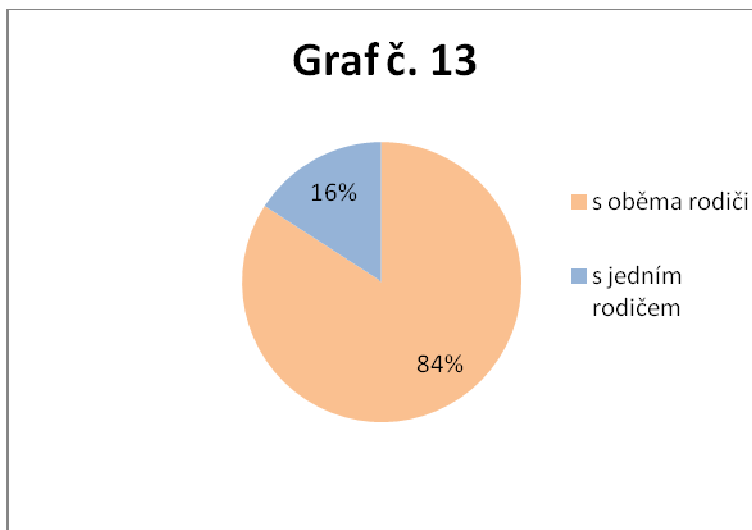
Otázka č. 3: Zkusil/zkusila jsi nějakou nelegální drogu? Jak z grafu č. 11 vyplývá, nelegální drogu vyzkoušelo 54% studentů a 46% nikoli. Bylo zjištěno, že z 54% je 52 chlapců a 30 dívek.

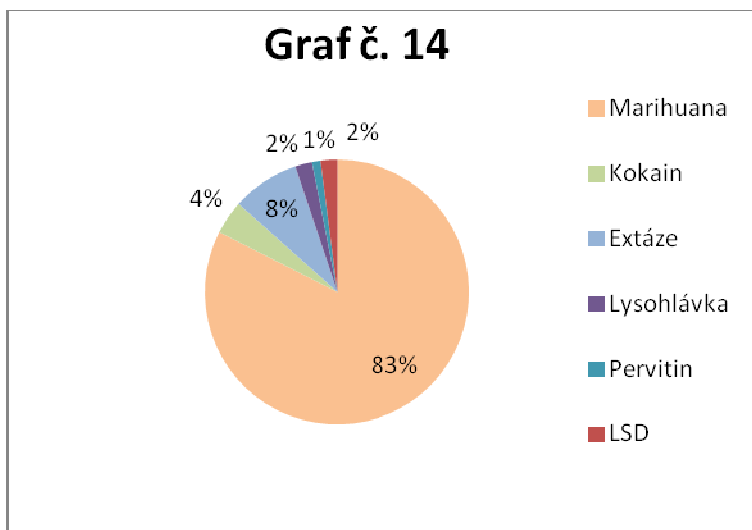
Otázka č. 4: Odkud pocházíte? Jak z grafu č. 12 vyplývá, z 82 studentů, kteří zkusili nelegální drogu, jich pochází 63% z vesnice a 37% z města

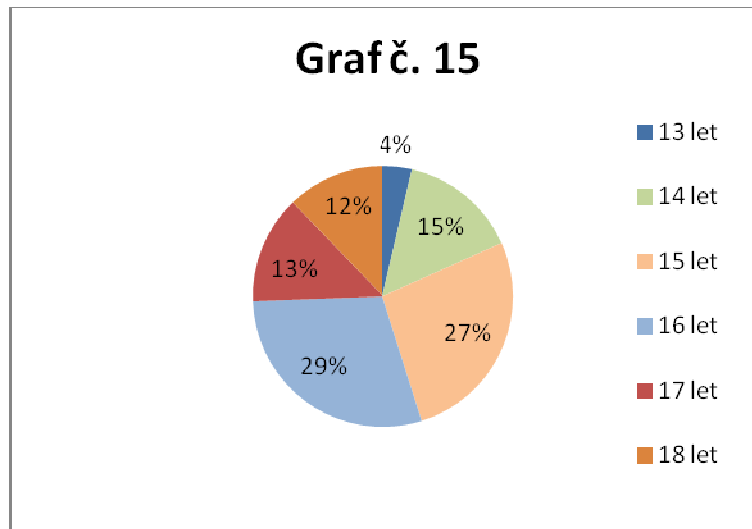
Otázka č. 5: Žiješ v rodině? Jak z grafu č. 13 vyplývá, 82 studentů, kteří zkusili nelegální drogu, žijí z 84% s rodiči a 16% s jedním rodičem.

Otázka č. 6: Pokud si nějakou drogu zkusil/zkusila, kterou? (můžeš zaškrtnout i více druhů). Jak z grafu č. 14 vyplývá, nejvíce zneužívanou drogou mezi studenty je marihuana, kterou vyzkoušelo 83% studentů.

Otázka č. 7: V kolika letech jsi poprvé zkusil/ zkusila nelegální drogu? Jak z grafu č. 15 vyplývá, 29% studentů vyzkoušelo svou první drogu v 16 letech. Dalším rizikovým obdobím, kdy studenti poprvé zkusili nelegální drogu, se pohybuje od 13 do 15 let.

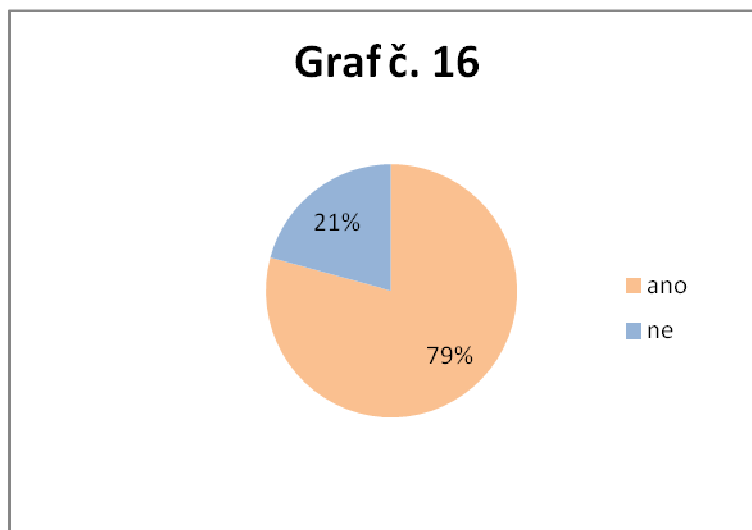

Otázka č. 8: Pokud užíváš nějaké drogy, proč to děláš, jaký máš pro to motiv? (uved' jeden až tři motivy).

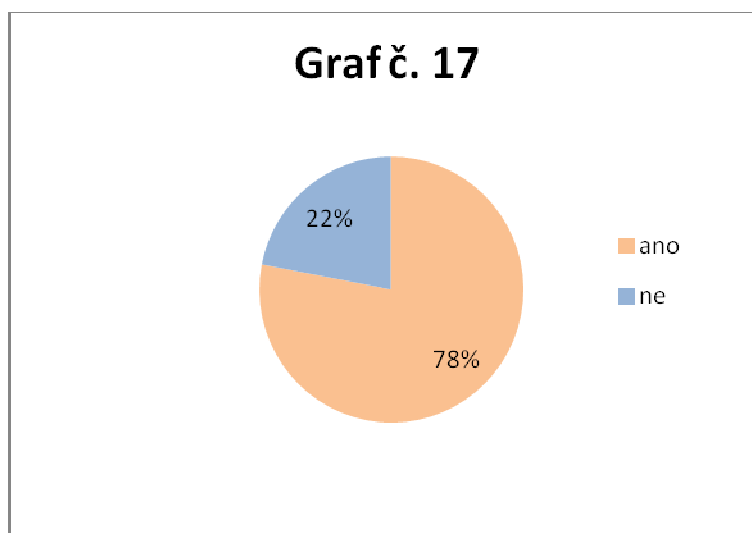
Z vyhodnocení dotazníků vyplynulo, že nejčastějším motivem pro užívání drog je:

- Příjemný pocit, uvolnění
- Zábava, odreagování
- Cesta k řešení problémů, aktuální stresová situace
- Přemýšlí o věcech z úplně jiného pohledu
- Kreativní myšlení, při užívání drog lepší paměť, nápady
- Utéct od reality, žít si na chvíli ve „svém světě“.

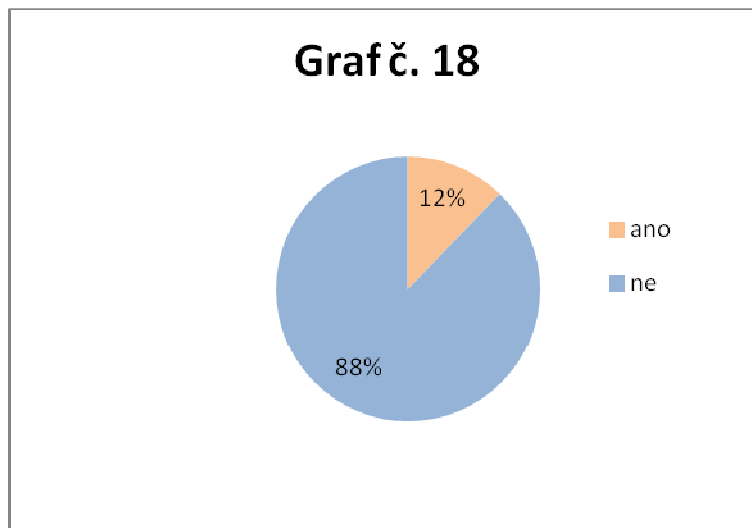
Otázka č. 9: Věnuješ se ve volném čase nějakým aktivitám (sport, zájmové kroužky, atd.)? Jak z grafu č. 16 vyplývá, i studenti, kteří mají zkušenost s nelegální drogou, se věnují ve svém volném čase z 79% svým aktivitám.

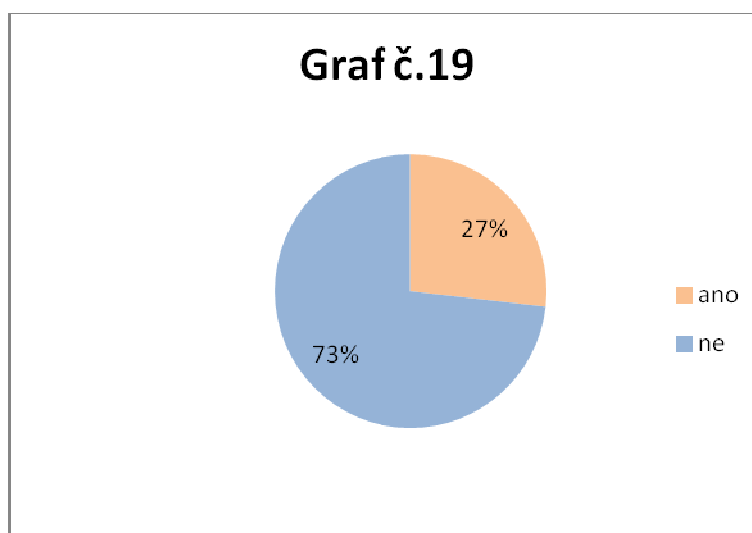
Otázka č. 10: Nabídl ti někdo z tvých kamarádů nelegální drogu? Jak z grafu č. 17 vyplývá, 78% studentů nabídl drogu jejich kamarád.

Otázka č. 11: Zkusil/zkusila jsi drogu jen proto, aby ses „neztrapnil/neztrapnila“ před svými kamarády a zároveň lépe zapadl/zapadla do jejich party? Jak z grafu č. 18 vyplývá, 12% studentů si vzalo drogu, aby se neztrapnili před svými kamarády a lépe zapadli do party.

Otázka č. 12: Vzal/vzala sis drogu, když jsi byl/ byla ve stresové situaci? Jak z grafu č. 19 vyplývá, drogu ve stresové situaci si vzalo 27% studentů.

Otázka č. 13: Jaké jsou dle tvého názoru příčiny toho, že mladí lidé berou drogy? (uved' jednu až tři příčiny): Z dotazníku vyplynulo, že studenti shledávají jako nejčastější příčinu užívání drog mezi mladými lidmi:

- Rodinné problémy, vzpírání se rodičům
- Zapadnout mezi své kamarády a neztrapnit se před nimi
- Stresové situace
- Problémy ve škole
- Velké kapesné a hodně volného času (žádné zájmy)

Otázka č. 14: Co by dle tvého názoru omezilo zneužívání drog? (uved' jednu až tři skutečnosti): Z dotazníku vyplynulo, že dle názoru studentů by užívání drog omezilo:

- Legalizace drog (Jak se říká: „Zakázané ovoce nejlépe chutná.“)

Pokud by mělo dojít k legalizaci drog, tak by bylo zapotřebí jasně stanovit, které drogy budeme legalizovat a v jakém množství, neboť pojem „drogy“ představuje příliš rozšířený pojem. Jedním ze způsobů, jak by bylo možné legalizaci drog funkčně ukotvit v naší legislativě, je zjistit, jak na tuto problematiku nahlízejí státy, kde je konzumace (některých) drog legální. Jako příklad, by mohlo posloužit např. Holandsko, kde jsou povoleny lehké drogy ve formě konopí a jeho produktů. Ačkoli se jedná o plně neověřené údaje, tak z tamního tvrzení vyplývá, že kriminalita spojená s drogovou činností je minimální. Ozývají se hlasy, že legální prodejny konopí vytlačují ilegální trhy. Tím dochází i k vytlačování tvrdých drog, o které (vzhledem k legální marihuaně) není zájem. Přes tyto neproověřené skutečnosti se v Holandsku vyskytl nový negativní fenomén. Tím je tzv. drogová turistika. V Holandsku je v platnosti zákon, který znemožňuje cizincům si marihuanu koupit. Avšak je tento zákon porušován, což je z části přisuzováno nedůsledným kontrolám. Důležité je zmínit, že tento zákon se nevztahuje na Amsterdam.

- Výchova rodičů, prevence v rodinném kruhu, dobré zázemí (vést děti k řádnému životu, sportu, jiným aktivitám, motivovat je k jejich cílům)
- Vyšší tresty, celní kontroly, posílit složky policie, které by se více touto problematikou zabývaly
- Besedy s drogově závislými, ukázat obrázky drogově závislých (obeznámit s potenciálním nebezpečím), přednášky na školách s jejich výchovnými poradci)

Hypotéza č. 1 se nepotvrdila. Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že studenti, kteří mají zkušenost s nelegální drogou pochází především z vesnic. Problém je v tom, že plno

studentů z vesnic dojíždí do škol, které se nachází ve městech. Je zde velká pravděpodobnost, že k drogám budou mít snadný přístup jako studenti, kteří ve městech bydlí.

Hypotéza č. 2 se potvrdila. Marihuana je jednou z nejvíce užívaných drog mezi studenty. Což není překvapující, jelikož marihuana je velmi často publikována v médiích a dle mého názoru je velmi dobře dostupná. Tudíž si ji každý lehce opatří.

Hypotéza č. 3 se nepotvrdila. Pouze 27% studentů si vzalo drogu, když byli v nějaké stresové situaci.

Hypotéza č. 4 se potvrdila. Špatná výchova rodičů a vliv kamarádů je jednou z příčin, které studenti uvedli při vyplňování dotazníků

8 Navrhovaná opatření

Navrhnout opatření, která zamezí užívání drog, je velmi těžké. Každý by měl být svými rodiči od dětství veden k řádnému životu. Někteří rodiče výchově svých dětí nevěnují takovou pozornost a může to mít velmi negativní zpětnou vazbu. Dítě se nemá komu svěřit, komu vypovídat, podělit se s někým o své starosti a začne hledat smysl života úplně někde jinde. V tomto případě se chytne nějaké špatné party lidí, která bere drogy - přijme ho mezi sebe, a malér je na světě. Pokud člověk začne s užíváním drog, už nepřestane.

Dle mého názoru je nutné s prevencí začít už od základní školy. Nástrah, kde studenti mohou „přičuchnout“ ke drogám, je obrovské množství. Pokud dítě bude již odmala obeznámeno s účinky a dalšími riziky, které s sebou užívání drog nese, je mnohem menší pravděpodobnost, že tomuto nebezpečnému jevu propadne.

Hlavním úkolem prevence je kriminalitu snižovat, ale i přesto dochází k zneužívání drog. Je už jen na nás, jak budeme rozumní, poučení a drogám se budeme obloukem vyhýbat. Jedno z přísloví praví: „*Neberte drogy, nebo si drogy vezmou Vás.*“

Lze uvést následující preventivní opatření:

- 1) Prevence v rodinném kruhu. Odmala vést děti k různým sportům, zájmům, motivovat je k dosažení životních cílů.
- 2) Informovanost o drogách od výchovných poradců základních a středních škol.
- 3) Přednášky na základních a středních školách od odborníků z protidrogových léčen, psychologů a policistů. Poučit o tom, jaké mají drogy účinky, co způsobují a na jakou životní úroveň člověk může klesnout při jejich užívání, případně použít nějaké odstrašující fotografie, aby studenti viděli realitu, co drogy na člověku napáchají za zkázu.
- 4) Besedy s lidmi, kteří se účastnili léčení v protidrogových zařízeních.
- 5) Posílit policejní hlídky, které by se věnovaly obchůzkové činnosti.

Závěr

Drogová kriminalita je stále diskutované téma, které vychází především z oblasti kriminologie, trestního práva a prevence kriminality. Cílem bakalářské práce bylo rozebrat problematiku drogové kriminality v České republice a Středočeském kraji. V práci byly shrnuty informace získané z dostupné literatury, statistik, zpráv Národní protidrogové centrály a také informace, které poskytli studenti středních škol vyplněním dotazníků.

Teoretická část bakalářské práce podala přehled o základních pojmech, nastínila oblast v historii drogové problematiky, charakterizovali jsme jednotlivé druhy nelegálních drog. Poslední kapitola v teoretické části je věnována boji proti drogové kriminalitě, která je zaměřena na právní úpravu. Největší důraz byl kladen na jednotlivé trestné činy obsažené v trestním zákoníku, kde byly rozebrány skutkové podstaty jednotlivých trestných činů.

V praktické části je hlavním cílem bakalářské práce zjistit, zda je drogová kriminalita ve Středočeském kraji v poměru k počtu obyvatelstva rozdílná oproti celé České republice, a pokud ano, tak proč. Cíle bylo dosaženo pomocí statistických údajů, které pomohly daného cíle dosáhnout. Pomocí indexu zatíženosti bylo zjištěno, že drogová kriminalita ve Středočeském kraji v poměru k počtu obyvatel je nižší.

Ve výzkumné části byly zpracovány výsledky dotazníkového šetření, jehož cílem bylo zjistit zkušenosti studentů s nelegálními drogami a na základě těchto informací se pokusit zjistit příčiny. Cíl byl naplněn pomocí dotazníků, které vyplnili studenti středních škol ve Středočeském kraji. Dotazníky byly rozdány studentům ve věku od 18 do 25 let. Studenti vyplnili 149 dotazníků se 14 otázkami. Zkušenost s nelegálními drogami má 54% studentů. Z dotazníků bylo zjištěno, že hlavní příčinou zneužívání drog mezi studenty je nabídnutí drogy od svého kamaráda, nevěnování se žádným aktivitám, stresová situace, a užití drogy jen proto, aby lépe zapadli do party a neztrapnili se před svými kamarády. Mezi nejčastější příčiny toho, že mladí lidé berou drogy, studenti uváděli: rodinné problémy, vzpírání se rodičům, zapadnout mezi své kamarády a neztrapnit se před nimi, stresové situace, problémy ve škole, velké kapesné a hodně volného času (žádné zájmy).

Poslední kapitola je věnována navrhovaným preventivním opatřením. Prevence je nejdůležitějším krokem k podchycení prvního styku s drogou. Pokud budou mít mladí dostatek informací o této problematice, snížíme riziko toho, že bude přibývat studentů, kteří zneužívají nelegální drogy. Opatření byla čerpána z dotazníků a od odborníků, kteří se touto problematikou zabývají.

Literární zdroje

1. GANERI, A. *Drogy – od extáze k agonii*. 1.vyd. AMULET, s.r.o., Praha, 2001. 149 s. ISBN 80-86299-70-8
2. GOODYER, Paula. *Drogy + teenager*. Přeložila KUNCOVÁ Romana. 1. vyd. Praha: Slovanský dům, 2001. 162 s. ISBN 80-86421-44-9.
3. HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. 1.vyd. Grada publishing, 2001. 136 s. ISBN 80-247-0135-9
4. CHRISTIANE, F., *My děti ze stanice ZOO*. 3vyd. Ostrava: OLDAG, 1995. 261 s. ISBN 80-7411-034-4
5. ILLES, T. *Děti a drogy*. 1.vyd. ISV, 1999. 47 s. ISBN 80-85866-50-6
6. KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti I.: mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. 319 s. ISBN 80- 86734-05-6.
7. KALINA, K. *Drogy v ordinaci praktického lékaře*. 2.vyd. Praha, 1999. 95 s. ISBN 80-238-4088-6
8. MANN, J. *Jedy drogy léky*. 1.vyd. Academia Praha, 1996. 203 s. ISBN 80-200-0508-0
9. MARHOUNOVÁ, J., NEŠPOR, K. *Alkoholici, fenci a gambleři*. 1. vydání. Praha: Empatie, 1995. 110 s. ISBN 80-901618-9-8.
10. MIOVSKÝ, M. a kolektiv. *Konopí a konopné drogy: Adiktologické kompendium*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 531 s. ISBN 978-80-247-6765-9.
11. NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a Vaše děti*. 5.vyd. Praha, 2004. 160 s. ISBN 80-7198-171-0
12. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., et al. *Kriminologie*. 3. přepracované vydání Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.
13. NOŽINA, M. *Svět drog v Čechách*. 1. vyd. Praha: KLP, 1997. 347s. ISBN 80-85917-36-X
14. PRESL, J.: *Drogová závislost. Může být ohroženo i Vaše dítě?* 1. vydání Praha: Maxdorf, 1994, 85 s. ISBN 80-85800-18-7.
15. RÄTSCHE, CH., *Konopí léčebný prostředek v dějinách lidstva*. Nakladatelství Datel, 1997.160 s.
16. SHAPIRO, Harry. *Drogy: obrazový průvodce*. 1. vyd. Praha: Svojtka & Co, 2006. 360 s. ISBN 80-7352-295-0.

17. SPIRIT, M. *Úvod do Studia Práva*. 1.vyd. Grada Publishing, s.r.o. Praha, 2010. 187 s. ISBN 978-80-247-3290-9
18. STRAUS, Jiří. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2006. 47 s. ISBN 80-7251-219-6.
19. SVATOŠ, R., *Kriminologie. Plzeň*, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6
20. SVATOŠ, Roman. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2
21. ŠTÁBLOVÁ, R. a kol.: *Drogy, kriminalita a prevence*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997. 214 s. ISBN 80-85981-64-5
22. ŠTÁBLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita*. Praha, 1995. 321s. ISBN 80-901923-1-9
23. TRÁVNÍČKOVÁ, I., ZEMAN, P. *MOŽNOSTI TRESTNÍ JUSTICE V PROTIDROGOVÉ POLITICE I. (vývojové aspekty)*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Praha 2007. 122 s. ISBN 978-80-7338-059-5
24. Úplné znění zákona č.40/2009 Sb., trestní zákoník. 2. vyd. Armex Publishing s.r.o., Praha, 2011. 172 s. ISBN 978-80-87451-03-8
25. VALÍČEK, Pavel et al., *Rostlinné omamné drogy*. Praha: Start, 2002. 191 s. ISBN 80-86231-09-7
26. VONDRKA, J. *Smrt jménem závislost*. 1.vyd., Praha: Portál, 2004, 187 s. ISBN 80-7178-884-8

Zahraníční literatura

1. GREGORY, T., CARTER, T. *Marijuana Medical Handbook*. Quick American Archives, 2008. 270 p. ISBN-13: 978-0932551863
2. MARTIN, A. *Smoke Signals*. Soribnes, 2013. 528 p. ISBN-13: 978-1439102619
3. McPHERSON, S., HALL, H., YUDKO, E. *Methamphetamine Use*. 2 edition. CRC Press, 2008. 408 p. ISBN-13: 978-0849372735

Elektronické zdroje

1. *Czso.cz*. Spotřeba alkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele v České republice [online]. [cit. 2014-09-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0303.pdf
2. *Dropin.cz*. Morfin [online]. [cit. 2014-11-06]. Dostupné z: <http://www.dropin.cz/index.php/o-drogach/30-morfin>
3. *Drogy-info.cz: informační portál o ilegálních a legálních drogách*. Opium [online]. Praha: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2003-2006 [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: http://www.drogyinfo.cz/index.php/info/ilegalni_drogy/opiaty/opium_souhrny_text_z_roku_1896
4. MINAŘÍK, J. *o-drogach.cz*. Informace o drogách. [on-line]. [cit. 2014-09-21]. Dostupný z WWW: <http://www.odrogach.cz/skola/uzivani-navykovych-latek/informace-o-drogach/rozdeleni-drog.html>
5. *Policie.cz*. Drogy-celosvětový problém společnosti [online]. [cit. 2014-09-28]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-historie.aspx>
6. *Policie.cz*. Případ ketamin - trestní spis LADYK [online]. [cit. 2014-11-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocnizprava-za-rok-2013-886171.aspx>
7. *Policie.cz*. Statistické přehledy kriminality [online]. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>
8. *Rect.muni.cz*. Protidrogová prevence [online]. [cit. 2014-09-14]. Dostupné z: <http://www.rect.muni.cz/drogy/POKUS/casti/prev.htm>
9. *Zpravy.e15.cz*. Pervitinu je 75 let, vymysleli ho Němci, dnes ho vaří Češi [online]. [cit. 2014-11-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/pervitinu-je-75-let-vymysleli-ho-nemci-dnes-ho-vari-cesi-989716>
10. ŽÁRSKÝ I. *Zsodrypohorska.cz*. Drogová problematika [online]. [cit. 2014-09-18]. Dostupné z: <http://www.zsodrypohorska.cz/drogy.pdf>

Odborné časopisy

1. BORNÍK, M. *DROGY – Co bychom o nich měli vědět*. 1.vyd. Praha, 2001. 17 s. ISBN 80-85821-96-2
2. *BULLETIN: Národní protidrogové centrály*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 1997. č. 2. 73 s. ISSN 1211-8834.
3. *BULLETIN Národní protidrogové centrály*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 1997. č. 1. 41 s. ISSN 1211-8834.
4. CSÉMY, L., SOVINOVÁ, H., KOMÁREK J. *Drogy a taneční scéna*. 1.vyd. Státní zdravotní ústav, Praha, 2000. 44 s. ISBN 80-7071-167-1
5. STRNAD, M. *Dekontaminace – Časopis pro klienty a pracovníky terénních programů a kontraktních center*. Sananim, 2013.
6. VACEK, J. *Závislost a my: Odborný časopis pro sociálně patologické jevy*. Ústí nad Labem, 2004. 28 s. ISSN 1213-3841
7. ZEMAN, P. *Zaostřeno na drogy*. Úřad vlády České republiky, 2010. 12 s. ISSN 1214-1089

Seznam příloh

- I. Míra rizikovosti některých běžně užívaných látek
- II. Dotazník – Drogová kriminalita a její příčiny v České republice a Středočeském kraji
- III. Přehled drogové trestné činnosti v jednotlivých krajích za rok 2013

Seznam tabulek a grafů

Tab. č. 1: Rozdělení drog na tvrdé a měkké

Graf č. 1: Spotřeba alkoholu na 1 obyvatele v České republice za rok 2000-2012

Graf č. 2: Spotřeba cigaret na 1 obyvatele za rok 2000-2012

Graf č. 3: Vývoj drogové kriminality na území České republiky v letech 2007-2014

Graf č. 4: Vývoj drogové kriminality na území Středočeského kraje v letech 2007-2014

Graf č. 5: Počet jednotlivých drogových trestných činů a % objasněnosti v České republice za rok 2014

Graf č. 6: Počet jednotlivých drogových trestných činů a % objasněnosti ve Středočeském kraji za rok 2014

Graf č. 7: Drogové trestné činy na počet obyvatel v České republice a Středočeském kraji za rok 2014

Graf č. 8: Drogové trestné činy na počet policistů v České republice a Středočeském kraji za rok 2014

Graf č. 9-19: Výzkum dotazníkového šetření

Přílohy

Příloha I.: Míra rizikovosti některých běžně užívaných látek⁹⁶

typ látky	větší než malé množství	nejmenší množství účinné látky, kterou musí droga obsahovat
pervitin	více než 1,5 gramu	0,5 gramu (0,6 gramu u hydrochloridu)
heroin	více než 1,5 gramu	0,2 gramu (0,22 gramu u hydrochloridu)
kokain	více než 1 gram	0,54 gramu (0,6 gramu u hydrochloridu)
extáze	více než 4 tablety/kapsle nebo více než 0,4 gramu prášku či krystalů	0,34 (0,4 gramu u hydrochloridu)
marihuana	více než 10 gramů sušiny	1 gram
hašiš	více než 5 gramů	jeden gram
lysohlávka	více než 40 plodnic	0,05 gramu u báze nebo odpovídající množství psilocybinu

Příloha II.: Přehled drogové trestné činnosti v jednotlivých krajích za rok 2013

Přehled drogové trestné činnosti v jednotlivých krajích za rok 2013						
Kraj	Jednotlivé drogové trestné činy					Drogová trestná činnost celkem
	§ 283	§ 284	§ 285	§ 286	§ 287	
Jihočeský	190	30	17	26	12	275
Jihomoravský	233	41	18	18	7	317
Karlovarský	116	25	20	4	7	172
Královhradecký	120	14	11	2	3	150
Liberecký	152	32	10	6	3	203
Moravskoslezský	272	30	21	2	14	339
Olomoucký	174	22	5	10	4	215
Pardubický	164	23	14	5	7	213
Plzeňský	156	41	27	9	2	235
Praha	539	176	29	22	9	775
Středočeský	424	106	28	25	5	588
Ústecký	283	36	16	12	9	356
Vysočina	120	7	6	5	4	142

⁹⁶ NOVOTNÝ, F. Trestní zákoník 2010. Praha, 2010, s. 588-589.

Dotazník na téma Drogová kriminalita a její příčiny v České republice a Středočeském kraji.

Dobrý den, jsem studentkou 3. ročníku Vysoké školy evropských a regionálních studií v Příbrami v oboru Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě. Chtěla bych Vás poprosit o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce. Na dotazník se prosím nepodepisujte. Všechny informace budou zpracovány anonymně. Nemusíte se bát, že by Vaše údaje byly jakýmkoli způsobem zneužity. Děkuji

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- a) dívka b) chlapec

2. Věk?

3. Zkusil/zkusila jsi nějakou nelegální drogu?

- a) ANO b) NE

4. Odkud pocházíte?

- a) vesnice
b) město

5. Žiješ v rodině....

- a) s oběma rodiči b) s jedním rodičem

6. Pokud jsi zkusal/zkusila nelegální drogu, kterou? (můžeš, zaškrtnou i více druhů)

a) Marihuana	d) Heroin
b) Pervitin	e) Extáze
c) Kokain	f) Jiné: _____

7. V kolika letech jsi poprvé zkusal/zkusila nelegální drogu?

8. Pokud užíváš nějaké drogy, proč to děláš, jaký máš pro to motiv? (uved' jeden až tři motivy)

9. Věnuješ se ve volném čase nějakým aktivitám (sport, zájmové kroužky atd.)?

a) ANO b) NE

10. Nabídl ti někdo z tvých kamarádů nelegální drogu?

a) ANO b) NE

11. Zkusil/zkusila jsi drogu jen proto, aby ses „neztrapnil/neztrapnila“ před svými kamarády a zároveň lépe zapadl/zapadla do jejich party?

a) ANO b) NE

12. Vzal/ vzala sis drogu, když jsi byl/byla ve stresové situaci?

a) ANO b) NE

13. Jaké jsou dle tvého názoru příčiny toho, že mladí lidé berou drogy? (uved' jednu až tři příčiny)

14. Co by dle tvého názoru omezilo zneužívání drog? (uved' jednu až tři skutečnosti)
